

RECUEIL DE CHANTS POPULAIRES ARMÉNIENS

1ÈRE LIVRAISON
· 1900 ·

784
2.37

Paris, COSTALLAT & Cie, Éditeurs
15, rue de la Chausée d'Antin et Bd Haussmann, 40
Tous droits d'édition, d'exécution publique, de traduction
de reproduction et d'arrangements réservés pour tous pays.

784.3
2-34

784.3
6-38

20934

31827

8ԱՆԿ
Ա Ռ Ա Զ Ի Ն Տ Ե Տ Ր Ի

TABLE

INDICE

de la

del

PREMIÈRE LIVRAISON PRIMO FASCICOLO

ԱՐԱԲՄԻ ԱՐՏԱՍՈՒՔԸ

Նաստեղութիւն . . Գաման-Քարիսա
րգմ. Ֆրանսերէնի հորկա Նարքի
— իտալերէնի Ֆ. Բօնալիսա

ԱՐԱԲՄԻ ԱՐՏԱՍՈՒՔԸ (Մեղեդի)

Դղաշնակեց . . Վեհասան զեղանի
րգմ. ֆրանսերէնի Պիկո Օրի
— իտալերէնի Ֆ. Բօնալիսա

ՀԵՐԻՔ ՈՐԴԵԱԿՐ

յնագրեց . . Լ. Եղիազարեան
դղաշնակեց . . Ժօրժ Մարտի
նաստեղծ . . Մեալեան
րգմ. ֆրանսերէնի Գ. Ս. Ազնավուր
— իտալերէնի Ֆ. Բօնալիսա

ԿԻԼԻԿԻԱ

յնագրեց . . Լ. Եղիազարեան
դղաշնակեց . . Է. Ռեյր
նաստեղծ . . Ա.
արգմ. ֆրանսերէնի Գ. Ս. Ազնավուր
— իտալերէնի Ֆ. Բօնալիսա

ՀԱՅՐԻԿ (Ժողովրդ. երգ)

յնագրեց . . Լ. Եղիազարեան
դղաշնակեց . . Ժ. Բօրդ
րգմ. ֆրանսերէնի Պիկո Օրի
— իտալերէնի Ֆ. Բօնալիսա

ԶԻՄ ԳՈՒԼԻՆ (Ժողովրդ. երգ)

յնագրեց և Ներդաշնակեց
լ. Ա. Բուրգուլ-Գիլուլորքի
րգմ. ֆրանսերէնի Պիկո Օրի
— իտալերէնի Ֆ. Բօնալիսա

ԲՈՅԹ ԲԱՄՋՐ (Ժողովրդ. երգ)

յնագրեց . . Լ. Եղիազարեան
դղաշնակեց . . Ժ. Բ. Վեկերլին
անսերէն բառերը Ժ. Բ. Վեկերլին
րգմ. իտալերէնի Ֆ. Բօնալիսա

ՕՐՈՐՈՑԻ ԵՐԳ

յնագրեց և Ներդաշնակեց
Գ. Կաչառիկո
նաստեղծ . . Գաման-Քարիսա
րգմ. ֆրանսերէնի Ժ. Շանկը¹
իտալերէնի Ֆ. Բօնալիսա

I. a Les Larmes de l'Arax

Poésie de KAMAR-KATHIBA
Traduction française par KORÉN-NARBÉH
— italienne par. F. BONAVITA

I. b Les Larmes de l'Arax, mélodie

Harmonisée par Vincent d'INDY
Traduction française par. Pierre AUBRY
— italienne par. F. BONAVITA

II. Hérik Vordiak

Transcrite par L. EGHIASARIAN
Harmonisée par Georges MARTY
Poésie de MNAKIAN
Traduction française par. G. S. AZNAVOUR
& Pierre AUBRY
— italienne par. F. BONAVITA

III. Kilikia

Transcrite par L. EGHIASARIAN
Harmonisée par E. REYER
Poésie de K. R.
Traduction française par. G. S. AZNAVOUR
& J. CHANCEL
— italienne par. F. BONAVITA

IV. Haïrik, poésie populaire

Transcrite par L. EGHIASARIAN
Harmonisée par Ch. BORGES
Traduction française par. Pierre AUBRY
— italienne par. F. BONAVITA

V. Zim Guékhine, poésie populaire

Transcrite et harmonisée par
L. A. BOURGAULT-DUCOUDRAY
Traduction française par. Pierre AUBRY
— italienne par. F. BONAVITA

VI. Boïd Bartsr, poésie populaire

Transcrite par L. EGHIASARIAN
Harmonisée par J. B. WECKERLIN
Parole francese adattate
da J. B. WECKERLIN
Traduzione italiana di... F. BONAVITA

VII. Berceuse

Transcrite et harmonisée par
G. KASATCHENKO
Poésie de KAMAR-KATHIBA
Traducción francesa par. J. CHANCEL
— italienne par. F. BONAVITA

I. a Les Larmes de l'Arax

Poesia di KAMAR-KATHIBA
Traduzione francese di .. KORÉN-NARBÉH
— italiana di ... F. BONAVITA

I. b Les Larmes de l'Arax, melodia

Armonizzata da..... Vincent d'INDY
Traduzione francese di .. Pierre AUBRY
— italiana di ... F. BONAVITA

II. Hérik Vordiak

Trascritta da..... L. EGHIASARIAN
Armonizzata da..... Georges MARTY
Poesia di MNAKIAN
Traduzione francese di .. G. S. AZNAVOUR
& Pierre AUBRY
— italiana di ... F. BONAVITA

III. Kilikia

Trascritta da..... L. EGHIASARIAN
Armonizzata da..... E. REYER
Poesia di K. X.
Traduzione francese di .. G. S. AZNAVOUR
& J. CHANCEL
— italiana di ... F. BONAVITA

IV. Haïrik, poesia popolare

Trascritta da..... L. EGHIASARIAN
Armonizzata da..... Ch. BORGES
Traduzione francese di .. Pierre AUBRY
— italiana di ... F. BONAVITA

V. Zim Guékhine, poesia popolare

Trascritta e armonizzata da
L. A. BOURGAULT-DUCOUDRAY
Traduzione francese di .. Pierre AUBRY
— italiana di ... F. BONAVITA

VI. Boïd Bartsr, poesia popolare

Trascritta da..... L. EGHIASARIAN
Armonizzata da..... J. B. WECKERLIN
Parole francese adattate
da J. B. WECKERLIN
Traduzione italiana di... F. BONAVITA

VII. Berceuse

Trascritta ed armonizzata
da G. KASATCHENKO
Poesia di KAMAR-KATHIBA
Traduzione francese di .. J. CHANCEL
— italiana di ... F. BONAVITA

Direction des "CHANTS POPULAIRES ARMÉNIENS"

5, Rue de Châteaudun

Directeur : Léon EGHIASARIAN

The title page features a large, ornate title in French and Italian. The French title reads "Chants populaires arméniens Recueillis de la collection des chansons populaires arméniennes" and the Italian title reads "Raccolta delle canzoni popolari armene". Below the titles is a small square stamp with Armenian text. The date "414-2017" is written in the bottom right corner.

Chants populaires arméniens
Recueillis de la collection des chansons populaires arméniennes

Raccolta delle canzoni popolari armene

414-2017

Paris, COSTALLAT & Cie, Éditeurs
15, rue de la Chaussée d'Antin et B^d Haussmann,
*Tous droits d'édition, d'exécution publique, de traduction
de reproduction et d'arrangements réservés pour tous les pays*

Մեծապատիւ Պարոն Առաքել Կայեր Ռատուրեանին,
Մեծ. Պարոն Ռատուրեան,
Խրաժշտական աշխարհին միջոց տալով ծանօթանալու ձայ ժողովրդական Խրգերի հետ, որ այնքան թանկ
և արդէն մեզ, հայերիս, դուք ցանկութիւն ունեցաք մի նոր գործ աւելացնել այն գործերի ընդարձակ շար-
քին, որոնց ներշնչողը եղել էք Դուք:

Առաջ առ կը լինէի լիակատար կերպով Երաժկործութեան հայերի աշխատակ-
ցութեան վրայ և դործի կատարեալ իրագործման վրայ:
Պատասխան մենք խորհուրդներ ստացանք մեր նշանաւոր երաժիշտ ուսուցչապետների կողմից և, այդպիսով,
Գրանսիայում մենք խորհուրդներ ստացանք մեր նա պատրաստ՝ լոյս է ընծայւում, թոյլ տւեք ինձ,
մեր հաւոքածուն ահա աջողեցաւ կազմել, և այժմ, երբ նա պատրաստ՝ լոյս է ընծայւում, հրատարակումը և մի
խնդրեմ, այն նվիրել ձեր անւան, որովհետեւ միմիայն ձեզ եմ պարտական սոյն աշխատութեան հրատարակումը և մի
գեղեցիկ երազի իրագործումը:

ՀԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Գարիգ 1 Յունարի 1900

A MONSIEUR ARAKEL - ABER ZADOURIAN

AL SIGNOR ARAKEL-ABER ZADOURIAN

Monsieur,

En donnant au monde musicien l'occasion de connaître les Chants populaires, qui nous sont si chers à nous, Arméniens, il vous a plu d'ajouter une œuvre nouvelle, à la liste déjà longue de celles dont vous fûtes inspirateur.

inspirateur.
Seul et isolé, je ne pouvais réaliser votre désir
ans toute son amplitude, mais pour un but aussi élevé,
ssi légitime, aussi artistique, nous pourrons compter
r la collaboration de tous les Arméniens, sur l'accom-
issement parfait de l'œuvre.

Nous avons en France trouvé des conseils auprès nos éminents maîtres musiciens; aussi notre recueil t-il pu se former heureusement et maintenant qu'il t prêt à paraître au jour, permettez-moi, je vous prie, le vous le dédier, car à vous seul je dois la publication de ce travail et la réalisation d'un beau rêve.

LÉON EGHIASARIAN

Paris, le 1er Janvier 1900

Parigi, 1 Gennaio 1900

LÉON EGHIASARIAN

Parigi, 1 Gennaio 1900

Tariffs, & Commerce.

PROEMIO

Sembra quasi che in questi ultimi mesi un vento nuovo sia spirato dall'Oriente, con sè portando, oltre il consueto, armonie sognatrici e carezzanti.

Il Padre Badet, un religioso del Cairo, fu il primo a iniziare al canto delle chiese copte. Gli seguì poi, più recentemente, un monaco, Don Parisot, che portò da una missione in Turchia d'Asia un'importante collezione di canti sirii, maroniti e caldesi. E, da ultimo, oggi, Léon Eghiasarian, un artista, ha ideato il disegno di riunire in questa raccolta, e nelle altre che seguiranno, gran parte delle melodie che egli ha sentite ne' suoi anni d'infanzia, laggù, a piedi del Caucaso, nella terra armena.

Più che la speranza lontana, noi abbiamo dunque, poscia che l'opera è oggi mai cominciata, la certa fiducia di conoscere per mezzo di esemplari autentici, le melodie domestiche del popolo armeno.

Anche sotto l'aspetto artistico, il disegno di tale pubblicazione è sembrato apprezzabile ad alcuni fra i più noti nostri musicisti, tanto che Vincent d'Indy, Reyer, Bourgault-Ducoudray, Ch. Bordes, Weckerlin, G. Marty, etc., n'ont pas dédaigné de collaborer à ce recueil en harmonisant le texte mélodique primitif. Il faut les en remercier. Mais il y autre chose à dire : c'est que d'ici, nous croyons entendre des critiques s'élever et ces critiques, prévenons-les.

Bisogna esserne grati. Ma fin da questo momento ci sembra udir levarsi contro di noi censure, che ci piace subito prevenire.

Diranno certo alcuni, all'udir questi canti : « Come ! È tutta qui la melodia armena ? Questi i canti popolari armeni ? Dove l'impronta di questa razza lontana ? Cestì Armeni cantano come canterebbe un Russo ! »

Sia pure ! Noi non cominceremo col trattar mal il lettore o l'ascoltatore, dicendogli ch'ei pecca, in questo, d'ignoranza, e che se, o nella struttura ritmica o tonale di questi pezzi, vi sono idiotismi musicali ch'ei non giunge ad afferare, gli è che a lui manca la capacità necessaria per apprezzarli.

Non neghiamo, anzi, riconosciamo senza esitare, che questi canti popolari armeni, non danno l'impressione esotica ch'ei potrebbe aspettare da un'arte tanto lontana, da melodie sbocciate a piedi del Caucaso, sulle rive del Mar Caspio.

AVANT-PROPOS

ՆՈԽԱԲՈՆ.

Երեւաքի զեփիւը վերջերս աւելի
քան երբ և է կարծես վշեց մեր վո-
րերելով իր հետ սովորականից աւելի մի
տեսակ հիացնող ու յուզիչ ներդաշնա-
կութիւն :

Դա մի Կահիրեցի կրօնաւոր էր Հ-
րադե, որ մեզ ժանօթացրեց Կօֆու ե-
կեղեցական երգեցողութեան հետ. աւելի
վերջերս մի սբելայ Դօմ Պարիզո, Ասի-
ական թիւրքիսից վերադառնալով ներ-
կայացրեց մի մեծ հաւաքածու Սիրիական,
Մարօնիական և Քաղկեական երգերի:
Ներկայումս արախտ Պ. Եղիազարեանը
յշացած է մի ծրագիր. ամփոփելու այս
և սրան յաջորդող հաւաքածուների մեջ
մի շարք մեղեդիներ, որ նա իր մանկու-
թեան օրերում լսած է Կովկասի սորո
ոը, Հայկական աշխարհում :

Ուրեմն, քանի որ այդ գործը
այսօր սկսւած, և աւելի քան յստ պի-
տի ունենանք ճանաչելու վաւերա-
կան նմուշների միջոցով այն մեղեդիները,
որ երգում է հայը իր հայրենի օջա-
խում: Զուտ գեղարւեսական տեսակե-
տից այս հրաւարակութեան ծրագիրը
հետաքրքրած է մեր մի քանի յայսնի ե-
րաժիշտ—հեղինակներին դրան ապացոյց,
որ Պ. Վ. Vincent d'Indy, Reyer, Bour-
gault Ducoudray, Ch. Bordes, Weckerlin,
G. Marty, Կլին, Այլն չեն զլացել իրանց
աշխատասիրութիւնը այս հաւաքածուի նը-
կասմամբ, ներդաշնակելով մեղեդիների
նախական բնագիրը: Պետք է որ մեր շը-
նորհակալ լինենք նրանց: Բայց մի այլ
քան էլ սահման ենք մենք ասել այս-
աել: Մենք համոզւած ենք, որ կարող
են լինել քննադատութիւններ և այդ
քննադատութիւններին մենք կը փութանք
կանխել: Եւ յիրաւի. մի ոմանք, լսու-
լով այս երգերից որ և է մէկը, կը բա-
ցականեն. «Ի՞նչպէս, միթէ սրանք հայկա-
կան մեղեդիներ են. միթէ սրանք են հայ-
կան ժողովրդական երգերը, ուր է նրանց ինք-
նուրոյնութիւնը, ուր է նրանց յատուկ
տեղային ժոյնը, ուր է այդ հինաւորց ցե-
ղի դրօշմատիպը. այդ հայերը երգում են
սրպէս եւրոպացիներ, Շատ լաւ. չնք
կշտամբել այստեղ ունկնդիրն, ասելով,
որ նա տգիտուն մեղանցում է. եթէ կան
այդ երգեերի ձայնական կամ շափական
կողմութեան մեջ երաժշտական յատ-
կութիւններ որ նա մենակն չէ ըմբռ-
նում — պատճառը այն բանում է, որ նա
այլքան էլ պատճառ չէ այդ ըմբռնելու:
Դա ճիշդ է, բայց այդ շասենք, այլ ընդ-
հակառակը ընդունենք, որ հայ ժողովրդ-
երգերը որ և է օտարուի ապաւորութիւն
չեն թողնում, որը սակայն կարելի է պա-
սել մի գեղարւեսակց, որ այնքան հեռու է
անուամ և որ Կովկասի սորուներում ու
Արաքսի ափերում երգւած մեղեդիներից է
նուռդ առել:

Il semble qu'en ces derniers mois, la brise d'Orient ait soufflé, nous apportant plus que d'ordinaire avec elle des harmonies troublantes et charmeuses.

C'est un religieux du Caire, le P. Badet, qui nous initie au chant des églises coptes ; plus récemment, c'est encore un moine, dom Parisot, qui rapporte d'une mission en Turquie d'Asie une ample collection de chants syriens, maronites et chaldéens ; aujourd'hui enfin, M. Eghiasarian, un artiste, a conçu le projet de réunir dans ce recueil et dans ceux qui suivront bon nombre des mélodies qu'il a entendues dans ses années d'enfance, là-bas, au pied du Caucase, au pays arménien.

Nous avons donc mieux que l'espérance, maintenant que l'œuvre est commencée, de connaître par des échantillons authentiques les mélodies que chante l'Arménien à son foyer. Au point de vue purement artistique, ce projet de publication a semblé intéressant à quelques-uns de nos maîtres musiciens, puisque MM. Vincent d'Indy, Reyer, Bourgault-Ducoudray, Ch. Bordes, Weckerlin, G. Marty, etc., n'ont pas dédaigné de collaborer à ce recueil en harmonisant le texte mélodique primitif. Il faut les en remercier. Mais il y autre chose à dire : c'est que d'ici, nous croyons entendre des critiques s'élever et ces critiques, prévenons-les.

D'aucuns, en effet, diront à l'audition de ces chants : « Mais quoi ! ce sont donc là les mélodies annoncées ? les chants populaires des Arméniens ? où est l'originalité ? où est la couleur locale ? où est l'empreinte de cette race lointaine ? ces Arméniens chantent comme chanterait un Russe ! » — Soit, nous ne commencerons pas par malmeuer le lecteur ou l'auditeur en lui disant qu'il pêche ici par ignorance et que si, dans la constitution rythmique ou tonale de ces pièces, il y a des idiotismes musicaux qu'il ne saisis point, c'est qu'il manque de connaissances pour les apprécier. C'est peut-être vrai, mais ne le disons pas, et bien au contraire, nous nous empressons de reconnaître que ces chants populaires de l'Arménie ne donnent point l'impression d'étrangeté qu'on pourrait attendre d'un art si lointain, de mélodies écloses au pied du Caucase, aux bords de la Mer Caspienne.

ինդիրը հետևելում է։
Դասի՝ այս երգերի հրատարակիչը
որկաղրւած էր գոհացնել դրեթէ մի ան-
տապիելի պահանջ, մինչդեռ իրանց բուն-
կրում այս մեղեղիները երգում են-
նշացիներից զգատօրէն, կոկորդի ամ-
պայման ոյժով. առանց մի որ և է ընկե-
ղը ակցութեան և կամ միայն խիստ նախ-
կան գործիքներով (թառ, քեամու-
ն, կըն.) մերթ զղբիւր գնալիս, մերթ
սխիրները արածեցնելու ժամանակ և
մերթ ճաշելու միջոցին, և մերթ, — էլ ո՞րն
սեմ ես... մինչդեռ, ասում ենք, ո՛ու-
ղեղիները Հայաստանում զարգանում
և իրանց ընական շրջանակի մէջ, այս-
եղ անհրաժեշտ եղաւ նրանց ընկերակցել
աշնամուրով։ Հակառակ պարագային
րատարակութիւնը չէ կարող գործնա-
ան լինել և ոչ էլ մեղեղիները կարող
ին երգելի լինել։ Իհարկէ որբան էլ
աշնամուրը ընդունակ լինի ընկերակցու-
թեան համար, յամնայն դէպս դա այ-
դէալական նուագարանը չէ, որ սրեւ-
րան փոքրիկ երգերը կորողանար զօ-
նացնել իրանց այնքան ճկուն ձայնի թե-
քումներով, իրանց գամայի բաժանմու-
քով որ հիմնած են տարբեր սկզբունքներ
վրայ։ Մի խօսքով այս հաւաքածովի հը-
րատարակութիւնը գործնական դարձնել-
նպատակով է, որ նրանց տրւած է մի բի-
ելուպական գոյն։ Զուտ գիտական ա-
յսկէտից այդ միջոցը պարսաւելի է։ Բա-
ռուրիշ ինչ միջոց կար այդ բան-
զերծ մնալու համար։

Հինգետոյ. եթէ ճիշդ որ այս երգե-
ժողովրդական են, այսինքն ժողովրդից սի-
ւած և երգւած, պակաս ճշմարտութի-
չէ և այն, որ նրանք համարեայ բոլ-
ժամանակակից ծագումն ունեն։ Հայցե-
նրանց ընդունել է և երգում է, բա-
նրանք շարադրւած են մեր օրերում
մարդ հեշտութեամբ կը հասկանայ-
ազդեցութիւնը որ ելուպական տեքնիկ-
ունեցել է Հայկական երաժշտութեամբ կա-
կան հանճարի վրայ։ Եթէ բա-
մբա ունկնդիրը ժպտայ կիսաձայնաւ-
ների շղթայաւորումով միայն երգւած
և է հատւածի վրայ և կարծելով որ
տել է հայկական արւեստի յատկան
բացականչէ։ «Ըհաւասիկ բուն հայկա-
նը» — չարաչար կը սիսուէ, որով
ինչ որ սանկնդիրը ընդունում է
այդպիսին, ընդհակառակը հայկ
հանճարին հակառակ Արաբական, թ-
կան կամ Պարսկական, այսինքն
— ըդիւնք է։

Այս երջապէս, և մենք վերջացնու-
սրանով, պէտք է ասենք որ հայ-
հանճարը բնաւ օտար չէ մեզ՝ եւ-
ցիներիս։ Որ այս մեղեղիները, ո-
հեռաւը ցեղին այնքան հմայում ե-
քէք մզ օտարոտի չեն կարող Բ-
ինչ որ գեղեցիկ է նրանց համ-

O que se passa?

E come ciò?

Prima di tutto l'editore di questi canti ha dovuto cedere a una necessità ineluttabile: mentre nel loro paese d'origine queste melodie si emettono liberamente ad ampia voce, senz' accompagnamento alcuno, o, tutt' al più, sostenute da strumenti del tutto primitivi, come il *tbar*, la *gamancha* o altri, mentre si va alla fontana, o si guida il gregge, durante il pasto o che so io, mentre, in conclusione, queste melodie si sviluppano in Arménia nel loro quadro naturale, qui è stato necessario accompagnarle col pianoforte, altrimenti la pubblicazione non sarebbe stata pratica, nè queste melodie cantabili, e qualunque sia il merito dell' accompagnamento, il pianoforte non è certamente l' strumento ideale per sostener cantilene orientali, così flessuose nelle loro inafferrabili movenze di voce, nelle loro strane tonalità, con le divisioni di gamma così discordanti da' nostri principii. In una parola: la necessità di rendere la raccolta pratica ci ha costretto a rivestire un po' all'europea le melodie ch' essa contiene. Sotto l' aspetto scientifico tal procedimento può esser biasimevole, ma come fare altri-

Ensuite,
soient bien
dire aimés
n'est pas
une origine
adoptés

posés de nos jours et on comprendra facilement l'influence certaine que la technique européenne a pu exercer sur le génie musical des Arméniens. Si l'auditeur bénévole croit, en souriant à quelque chromatisme ou à quelque seconde augmentée, trouver une caractéristique de l'art arménien et dise : « Voici qui est bien arménien ! » Erreur, pensons-nous, ce que notre auditeur aura pris pour tel sera au contraire une infiltration étrangère, contraire au genre arménien, une infiltration arabe, turque ou persane.

Enfin, et c'est par là que nous voulons finir, nous dirons que le génie arménien n'est point étranger au nôtre, que les mélodies qui peuvent charmer cette race lointaine ne sont point pour nous surprendre, et que ce qui est beau là-bas peut l'être également chez nous. Car, venu dans ses frontières,

tières à une époque que l'histoire prééise avec peine, le peuple arménien est, par ses origines, un peuple de même race que nous-même dans la grande parenté des races indo-européennes. Il mérite donc notre attention et notre intérêt : il a pour cela la

come ciò?

Prima di tutto l'editore di questi canti ha
vuto cedere a una necessità ineluttabile :
mentre nel loro paese d'origine queste me-
lie si emettono liberamente ad ampia
ce, senz' accompagnamento alcuno, o,
tt' al più, sostenute da istruimenti del tutto
imitivi, come il *tbar*, la *gamancha* o
tri, mentre si va alla fontana, o si guida
gregge, durante il pasto o che so io, men-
tre, in conclusione, queste melodie si svil-
ppano in Arménia nel loro quadro natu-
rale, qui è stato necessario accompagnarle
al pianoforte, altrimenti la pubblicazione
non sarebbe stata pratica, nè queste melo-
die cantabili, e qualunque sia il merito
nell' accompagnamento, il pianoforte non è
certamente l'istruimento ideale per sostener
cantilene orientali, così flessuose nelle loro
inafferrabili movenze di voce, nelle loro
strane tonalità, con le divisioni di gamma
così discordanti da' nostri principii. In una
parola : la necessità di rendere la raccolta
pratica ci ha costretto a rivestire un po' al-
l'europea le melodie ch' essa contiene. Sotto
l'aspetto scientifico tal procedimento può
esser biasimevole, ma come fare altri-
menti ?

E poi, se è vero che questi canti sono assolutamente canti popolari, vale a dire amati dal popolo e dal popolo cantati, non è meno vero che quasi tutti hanno un'origine moderna. La razza armena li ha adottati e li canta, ma essi sono stati composti al nostro tempo, onde si capirà facilmente l'influenza profonda che la tecnica europea ha potuto esercitare sul *genio musicale* degli Armeni. — Se il benevolo ascoltatore crederà, sorridendo a qualche cromatismo o a qualche seconda aumentata, aver trovato una caratteristica dell' arte armena, e si compiacerà dicendo : Ecco della musica puramente armena ! ; noi dobbiamo avvertirlo di questo errore, perchè ciò che il nostro ascoltatore avrà scambiato per tale, altro non sarà invece se non un' infiltrazione straniera contraria al genio armeno, una infiltrazione araba, turca o persiana.

Infine, poi che noi vogliamo concludere, diremo che il genio armeno non è affatto straniero al nostro, che le melodie le quali possono allettare quella razza lontana non sono tali da sorprenderci ; e che ciò che è bello laggiù, può essere ugualmente bello

Հասարապէս կարող է նոյնը լինել և մեզ
համար։ Արօվինեան դուրս եկած հեռաւոր
ժամանակի սահմաններից, որ պատմու-
թիւնը դժւարութեամբ միայն կարող է
աշդել։ Հայ ժողովուրդը իր ծագումով
միւնոյն ցեղին է պատկանում, ինչ և մենք
— Հնդկաբւրոպական ցեղերի ազգակցու-
թեան լայն սահմանների մէջ։ Եւ ուրե-
մըն նա արժանի է մեր ուշադրութեան
և մեր հետաքրքրութեան։ Նա ունի մեզ
հետ իր պատմական եղբայրակցութիւնը։
Հանճարի որոշ շափինոյնութիւնն, Նրա լեզւի
ու գեղարւեստի մէջ կան մի շարք ման-
րամասնութիւններ, որոնք մեզ զարմացը-
նում են իրեւ՝ ինչ որ անորոշ և
հեռաւոր յիշատակներ և մեզ ասել են
տալիս։ «Բայց դրանք մեզ համար ան-
ծանօթներ չեն»։ Ահա թէ ինչու հա-
մար հայկական մեղեղին չէ կարող մեր
երաժշտական ճաշակին հակառակ երե-
ւալ։ Այս հաւաքածուից արդէն երևում
է, որ մեր հեղինակաւոր երաժիշտները ըմ-
բռնվել են դրանց ոգին։ և ներկայումս
մեր փափագն է, որ երաժշտասէր հասա-
րակութիւնը, հետևելով բարձր կանգնած
հեղինակաւոր օրինակներին, ընդունէ այս
հաւաքածուն անհրաժեշտ եղբայրական
հիւրնկայութեամբ։

ՊԻԵՌ ՕԲՐԻ.
ՀՆԱԳԵՄ և ԱՐԿԵԼԱԳԵՄ.
Պարիզ, 1 Յունիոր 1900.
ՍԻ ԱԶՈԲԲԱՆ.

լաւ ճանաչելու, հասկանալու և սիրելու համար մի ժողովուրդ, անհրաժեշտ է յօտենալ մինչև նրա բուն իսկ բնութիւնը, մինչև նրա հոգին. անհրաժեշտ է դիմել օգնութեան այն աարբերի, որոնք կազմած են նրա հոգեբանութեան նախնական և խորին հիմունքները, այսինքըն նրա պատմութիւնը, նրա լեզուն, նըրա բարբերը, նրա հասարակական հիմնարկութիւնները և, նոյն շափով, նրա ժողովրդական երգերը։ Արովհետև ոչինչ այնքան լաւ և աւելի ճարտար կերպով չէ արտացոլացնում մէկ ազգի հոգին, որը այդ ժողովրդական երգերը, հիանալի իրանց անկեղծութեամբ, կազմւած առանց գրական ճիգի, ինքնարերաբար գույս եկած ազգի նոյն իսկ խորբերից, առանց արտաքին աշխարհի ազդեցութեան, ինչպէս մի մաքուր ջուր, որ երկար ժամանակ ճնշւած էր հողի խաւերի տակ և յանկառն ժամանակ է զուրս։

Այս ուստմասիրութիւնը, որ անւում
է մարդկութեան վրայ՝ սրան առնելով իր
բոլոր արտայայտութիւններում գեղարւես-
տի մէջ, չըպիտի լինի մի քանի մենաւոր
խելքերի, մի քանի մասնագէտնէրի մե-
նաշնորհ, որոնք աշխատում են նոյնպէս
սահմանափակ քանտկ ունեցող առանձ-
նաշնորհւածների համար։ Մեր մածումը
եղաւ, թէ կա, շահեկանութիւն ու հա-
ճոյք այն ամենքի համար, որոնց ճշշին

fraternité de l'histoire et une certaine communauté de génie. Dans sa langue et dans son art, certains détails nous frappent, comme de vagues et lointaines réminiscences qui nous font dire : « Mais ceux-là ne sont pas des inconnus pour nous ! »

Voilà pourquoi la mélodie arménienne ne
oit pas heurter notre goût musical. On
oit par ce recueil que de grands maîtres
ont goûlée, et, pour l'instant, notre vœu
plus cher est que le public musicien, sui-
ant l'exemple d'en haut, fasse à cet art
pointain un fraternel accueil.

PIERRE AUBRY

Archiviste paléographe,
Diplômé de l'Ecole des langues orientales

PRÉFACE

Pour bien connaître, comprendre et aider un peuple, il est indispensable de renoncer à la nature intime, à l'âme même de ce peuple ; de recourir aux éléments qui forment les assises premières et profondes de sa psychologie, c'est-à-dire à son histoire, à sa langue, à ses mœurs, à ses insti-

tions et, tout autant, à ses chansons populaires. Car rien ne reflète mieux et plus éloquemment l'âme d'une nation que ses chansons populaires, admirables de sincérité, sans effort littéraire, sorties spontanément du fond même de la nation, sans l'influence du monde extérieur, comme l'eau, longuement comprimée par les couches terrestres, jaillit au dehors.

L'étude de l'humanité dans ses manifestations d'art ne doit pas être l'uniqueapanage de quelques esprits solitaires, de quelques érudits qui travaillent pour un nombre également restreint de privilégiés. Nous avons pensé qu'il y avait intérêt et plaisir pour tout homme dont les goûts ont d'autres mobiles que la science pure de connaître dans son intégrité l'organisme d'un peuple, à se tremper dans la source de l'inspiration populaire d'une nation qui a chanté dans ses moments de joie et d'espérance, pleuré dans ses jours de deuil et agonie et blasphémé dans ses heures de

Faire connaître les chansons populaires de toute l'Arménie avec la mélodie même que chantent nos compatriotes sur le sol natal : voilà le but auquel nous avons consacrément les heures les plus douces de ces dernières années.

presso di noi. — Imperciocchè pervenuto a' suoi confini in un tempo che la storia può a statica precisare, il popolo armeno è, per le sue origini, un popolo della stessa razza nostra, nella grande parentela delle razze indo-europee. Esso merita dunque l'atten-

ione e la benevolenza nostra: a questo gli
anno diritto la fratellanza della storia, e una
erta affinità di genio; nella sua lingua e nel-
arte sua, certi particolari ci colpiscono come
aghe e lontane reminiscenze che ci fanno
sclamare: Ah! costoro non sono per noi
egli sconosciuti! »

Per questo la melodia armena non deve
arretrare il nostro gusto musicale. Da questa
accoglienza appare come grandi maestri l'hanno
giustificata, e, per ora, il nostro voto più ar-
ridente è che il pubblico musicista, seguendo
l'esempio dell' alto, faccia a quest' arte ion-
na una benevola accoglienza.

DIERRE AUBRY
Archivista paleografo,
creato alla Scuola di Lingue orientali.

PREFAZIONE

Per conoscere, comprendere ed amare un popolo, è indispensabile studiarne la natura sua intima, misurare tutte le infinite vibrazioni della sua anima, ricorrendo agli elementi che formano le basi vere e profonde della sua psicologia: storia, lingua, costumi, istituzioni, canti popolari.

I canti popolari sopra tutto, poichè nulla meglio e più eloquentemente riflette l'anima di un popolo, di una nazione. Splendidi per la loro sincerità, per l'assoluta mancanza di ogni lenocinio d'arte, essi sorgono spontaneamente dal fondo dell'anima della nazione, sotto l'unica influenza del mondo esteriore, come lo zampillo d'acqua che dalle intime latebre della terra, vinte le resistenze della crosta, si sprigiona, e simile a lama tersa e

Lo studio dell' umanità attraverso tutte le sue varie ed infinite manifestazioni artistiche, non può e non deve essere limitato alla soddisfazione di pochi spiriti solitari, all' interesse di pochi eruditi, i quali studiano, lavorano e producono, per un numero troppo ristretto di privilegiati. Noi crediamo quindi che vi abbia un interesse ed un soddisfamento per ogni uomo, i cui gusti non sono limitati alla pura speculazione scientifica, se nel conoscere nella sua interezza l'organismo di un popolo, per temprarsi nella sorgente

« Եիզա՛խ անմի՛տ պատանի,
Ներհը ինչո՞ւ գարեւար
Վրդալում ես, նորոգում
Իմ ցաւերը բիւրաւար։

Սիրելի մահից յետ
Երբ ես տեսել, որ այրին
Ուղից գլուխ զընուի
Իր զարդերով թանկաղին։

Որի՞ համար զարդարուի,
Որի՞ աշքը հրազուրեմ,
Ծատերն ինձ են ատելի,
Ծատերին ես օտար եմ։
Կար ժամանակ, որ ես էլ
Ծըեղազարդ հարսի պէս
Հազար ու բիւր զըշանքով
Փախչում էի ափերէս։

Յատակո պարզ ու զնիս,
Կրհակները ոլորուն,
Լուսաբերը մինչեւ այդ
Զըրին միջին էր լողում։

Ի՞նչ մաս էն օրից,
Ո՞ր յասման գեղերըն,
Բ՞րը իմ չէն քաղաքից,
Ո՞ր բերկուլի աեղերս։

Տուրքը զըրի առն օր
Իր սուր նոցէն Արարատ
Մայրախնամ ինձ սընունդ
Պարզեւում է լիսառա։

Բայց ես այն սուրը լըրերը
Սուրը Ակորի ալբիւրին
Պիտի զաղեմ արտարայքն
Իմ տեսելի օտարին։

Կամ կենսատու իմ ջրով,
Ափերի մատ կըկրզած,
Իւր նամակը կատարէ
Թուրքը կամ Պարսիկ հոսան։

Մինչ իմ որդիք — ո՞վ դիմէ —
Մորաւ, նոթի, անտէրսէնչ
Օտար աշխարհ յածում են
Թոյլ ոտքերով կիսառուն։

Հեռու հեռու քշեցին
Բընիկ ազգը իմ հայկեան,
Նորա տեղը ինձ տուին
Ազգ անկրօն, մոլեկան։

Դոցա՞ համար զարդարեմ
Իմ հիւրընկալ ափերը,
Եւ կամ դոցա՞ հրազուրեմ
Ճըղուտ, պըլուտ այերը։

Թանի որ իմ զաւակունք
Այսպէս կու մնան պահուունք
Ինձ միշտ սըգտար կըտեսնէք
Այս է անխար իմ սուրը ուխա»։

Էլ չի խօսեց Արտքար,
Ցորձանք տուեց ահազին,
Օղու զակ օձի պէս
Առաջ սոլաց մոլեգին։

Դամառ-Քարիսա

« Pourquoi me ferais-je belle?
« Quels regards voudrais-je charmer?
« Combien sont nombreux ceux qui me répugnent
« Et à qui je suis étrangère!»

« Il fut un temps où moi aussi,
« Belle comme une fiancée,
« Ornée de mille et mille attractions,
« Je m'échappais de mes rives.

« Mon lit était pur et limpide,
« Mes vagues roulaient sans cesse;
« L'étoile du matin jusqu'à l'aurore
« Nageait dans mes ondes de cristal.

« Qu'est-ce qui me reste de ces temps?
« Où sont ces villages qui s'élevaient sur mes rives?
« Où sont mes cités populeuses?
« Et tant de lieux enchantateurs?

« Chaque jour l'Ararat, de son sein sacré,
« Epanche pour moi ses eaux
« Comme une mère qui
« De son sein laisse couler le lait.

« Et moi, des eaux saintes
« De la fontaine de Saint-Jacques
« Arroserais-je les champs
« De l'étranger abhorré!

« Avec mon onde vivifiante

« Et mes enfants, peut-être,
« Epuisés de soif et de faim, et sans asile,
« Errent dans les pays étrangers
« D'un pas chancelant, à demi-morts!

« Loin, bien loin ils ont chassé
« Ma nation, les Arméniens;
« A sa place, ils m'ont donné
« Un peuple de mécréants farouches!

« Est-ce pour eux que j'embellirais
« Mes rives hospitalières?
« Dois-je attirer sur moi
« Leurs yeux pleins d'ordure?

« Tant que mes propres enfants
« Resteront dans l'exil,
« Vous me verrez dans la tristesse:
« C'est là un vœu inviolable pour moi!»

Après ces mots, l'Arax reprit le silence,
En faisant bondir ses flots impétueux,
Et, comme un serpent aux anneaux tortueux,
S'élance en rampant avec fureur.

« Ma l'acqua di San Giacomo, che a' fonti
Sacri attinsi ne' miei liberi di,
Potrà dunque irrigare i piani e i monti
Che l'odiato straniero oggi asservi?»

« O mirare dovrò, lunghesso il letto
Dell' acque, il Turco assiso a contemplar;
O l'immondo Persiano maledetto
Nel mio limpido flutto si bagnar?»

« Mentre i miei figli, da la patria terra
Malfermi e scarni migrano lontan...
Migrano in pianto, per ignota guerra,
A la conquista di straniero pan!»

« Lungi di qui, da la mia fida sponda,
Corron gli Armeni estranio, aspro sentier;
Mentre me regge e domina e circonda
D'un popolo straniero il Dio stranier!»

« Per questo forse l'ospital riviera
Di molli erbette e d'ombre ammanterò?
Son questi i guardi che la mente spera,
I figli, questi, che il mio cor sognò?»

« Fin che d'Armenia il popolo distrutto
De l'esilio il cammino correrà,
Sacro mi è il pianto e inseparato il lutto,
Lungo il corso de' fatti e de l'età!»

— « No, non turbar lo specchio cristallin
De l'onde, e scorri, e non ti addolorar!
Breve il tuo corso, breve il tuo destino...
Scorri lieto e tranquillo verso il mar!»

« Sboccin le rose lungo la fiorita
Riva ospitale, tutto incanto e amor,
E l'usignuolo la canzon gradita
Canti la notte fino al primo albor!»

« Ne l'acque chiare, per le soffocanti
Stati, ritempri il salce i suoi desir;
Ed a' rami e a le foglie nuovi pianti
In te ritempri, e in te nuovi sospir!»

« A la tua riva, mollemente assiso,
Canti il pastor la lieta sua canzon;
E il capretto, e l'agnel salti conquiso
Del tuo murmure dolce al caro suon!»

Tacque l'Arax, ma, orribile serpente
Che in mille guizzi l'ira sprigionò,
Te gido e gonfio, impetuosamente,
L'acque tutte sconvulse ed agitò!

LES LARMES DE L'ARAX

CHANT POPULAIRE ARMÉNIEN

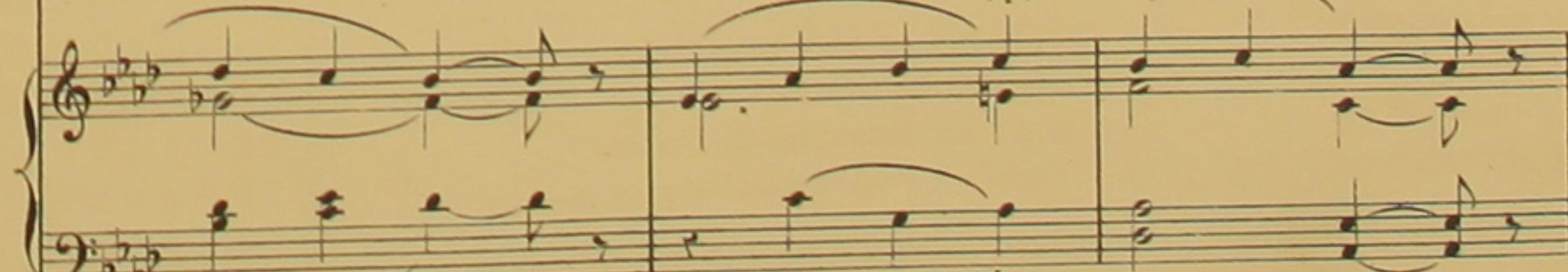
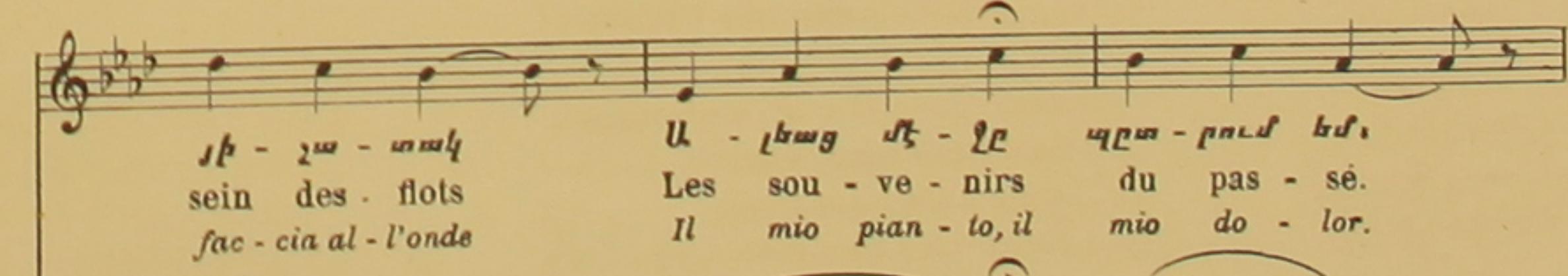
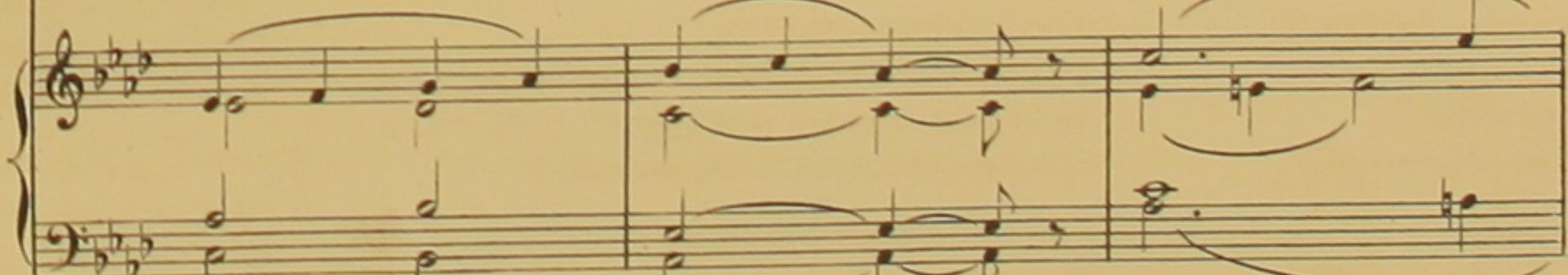
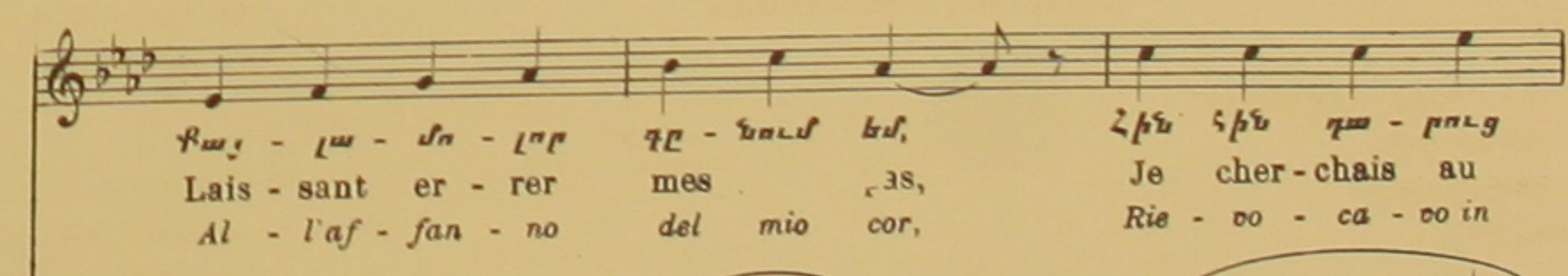
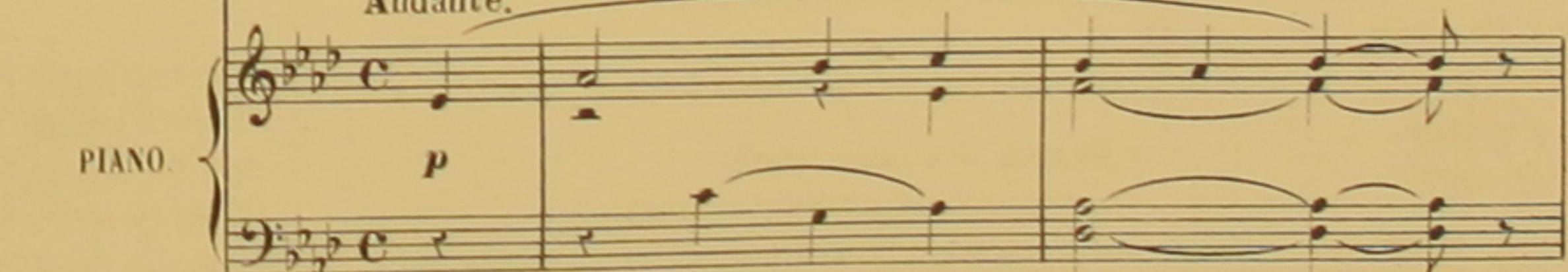
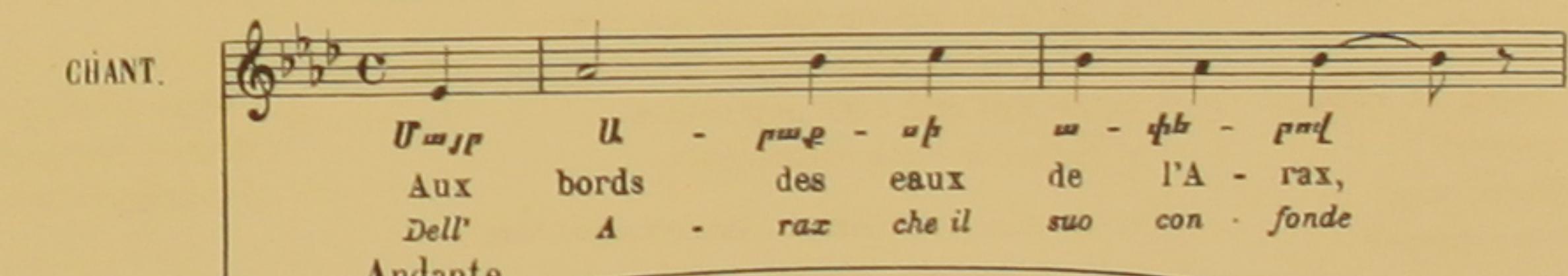
ԱՐԱՐՈՒԻ ԱՐՑՈՒԻՆՔԸ

Poésie de

GAMAR KATHIBA

harmonisé par VINCENT D'INDY

Andante.

Tous droits d'exécution, de reproduction,
d'arrangement, réservés pour tous pays.

L. E. 1.

9

The image shows a page from a musical score for 'La Valse' by Claude Debussy. The top half features three staves of music for voice and piano. The vocal parts are in French, with lyrics such as 'Les flots tou-jours a - gi - tés,' 'Scu - ro, co - me l'al - ma mia,' and 'Noirs de vase et L'A - rax cor - re in.' The piano part is in the bottom half, with two staves showing bass and treble clef parts.

A musical score page featuring two staves. The top staff is for voice (soprano) and the bottom staff is for piano. The vocal line continues with lyrics in French and Spanish. The piano accompaniment consists of harmonic chords and melodic patterns.

b - q**u**r - q**u**r
de li - mon,
fac - cia al sol,

Heur - tant les bords
E in mes - tis - si - ma

tu**u**r - ph**u**r - tu**u**r
dé - so - lés
ar - mo - nia

A musical score page from Georges Bizet's opera 'Carmen'. The top half shows two staves of vocal music with lyrics in French and their phonetic transcription below. The bottom half shows the piano accompaniment, consisting of two staves: one for the treble clef part and one for the bass clef part.

dan - ses tu
dan - zio - gnora,

Comme au - tre - fois, grand en - fant !
Lie - to come un di, per - chè ?

3

The image shows a musical score for voice and piano. The vocal part is in soprano C major, 2/4 time. The lyrics are in French and Italian. The piano accompaniment is in basso continuo style. Measure 11 starts with a forte dynamic. Measure 12 begins with a piano dynamic.

Les pleu - res tu t te
Pleu - res tu t te
Per - chè il cor tuo
faut il donc
s'ad - do - lora,
U - que - leur bu
Por - ter le deuil
E o - gni gio - ia

A musical score for voice and piano. The vocal part is in soprano C major, 2/4 time. The lyrics are in French and Italian. The piano accompaniment is in basso continuo style, indicated by a brace and bass staff.

The image shows a musical score for a vocal piece. The top staff is for the voice, starting with a treble clef and a key signature of one flat. The lyrics are in French: "De tes yeux ailes tiers et fiers? Pourquoi hâ-Perché vai, d'ar-". The bottom staff is for the piano, indicated by a bass clef and a key signature of one flat. The piano part consists of harmonic chords and bass notes.

The image shows a page from a musical score for 'L'Amour des deux rivieres'. The top half of the page contains two staves of music with lyrics in French and Italian. The lyrics are as follows:

ψωխ - չում ես
ter tes flots?
me - nia figlio,

այդ հա - լա - զատ
Loin de tes bords
Si ve lo ces in

ա - փե - րից
vers la mer?
se no al mar?

7
 L' - rax s'en - fla dans son lit,
 Cre - sce il fiu me ur la in tem - pesta,
 Et E

8
 fit jail - lir hors de son sein
 o gni flut - to co - oreil pian,
 L'é- Indt

9
 cume en un nu - a - ge blanc.
 le va al ciel fu - ne - sta

10
 Puis il par - la ju - nu - qibg.
 La sua vo-ce in en mur - mu - rant
 gan :

414 - 2014

ah - qas'lu, ahs - d'hi'us *qas - as - uhs,* *uhs*
 « Fuis, jeune homme au da ci eux. Pour-
 Fug-gi, o uom, col tao la mento Non tur

hs *hs - z'ns'* *hs - z'ns - usp*
 quoi trou - bles tu mon som-meil?
 ba re il mi o sof - frir;

Lhs - qn - qns' *hs* *hs - pn - qns'*
 Et que viens tu ré veil - ler
 Più del pian - so, l'ar di - men - to

hs *hs - u - r - p* *hs - pn*
 Les maux que je souffre, in - fi - nis? »
 Pu o sa - nar tan - to mar - tir...

HERIK VORDEAK

CHANT POPULAIRE ARMÉNIEN

ՀԵՐԻԿ ՎՈՐԴԵԱԿ

Poésie de

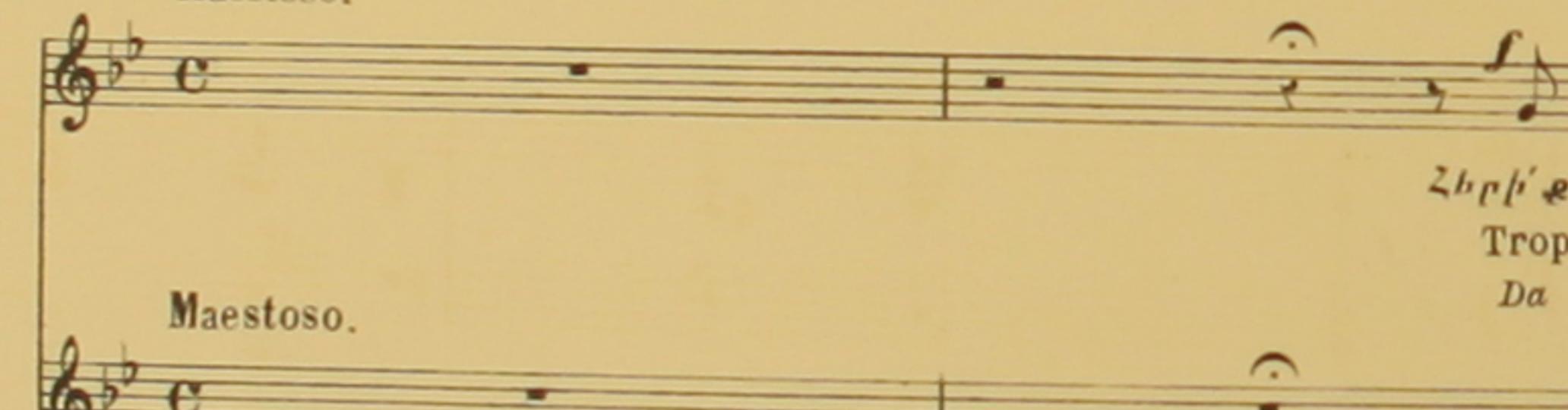
MNAKIAN

transcrite par L. ECHIASARIAN

harmonisée par G. MARTY

Maestoso.

Solo.

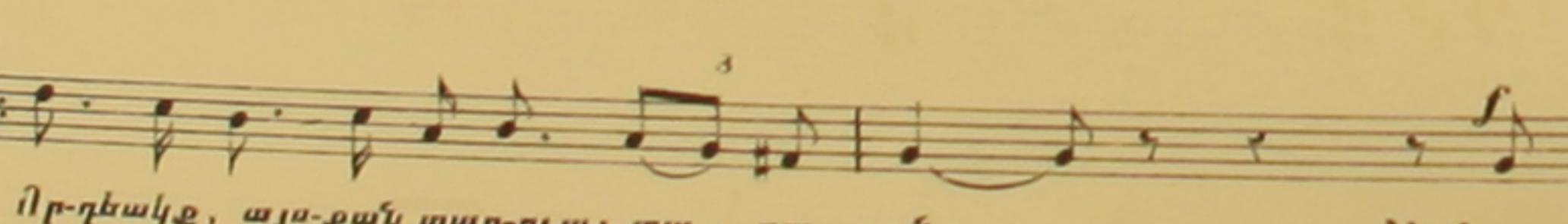
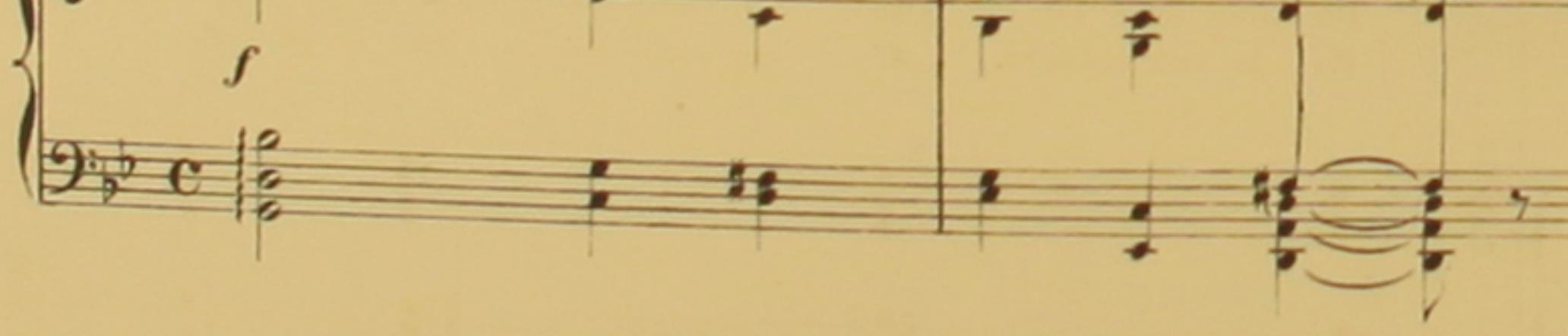
Maestoso.

Chœur.

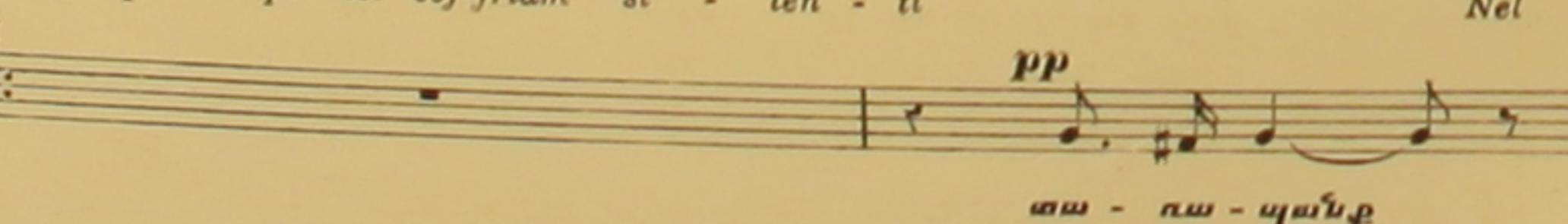

Maestoso.

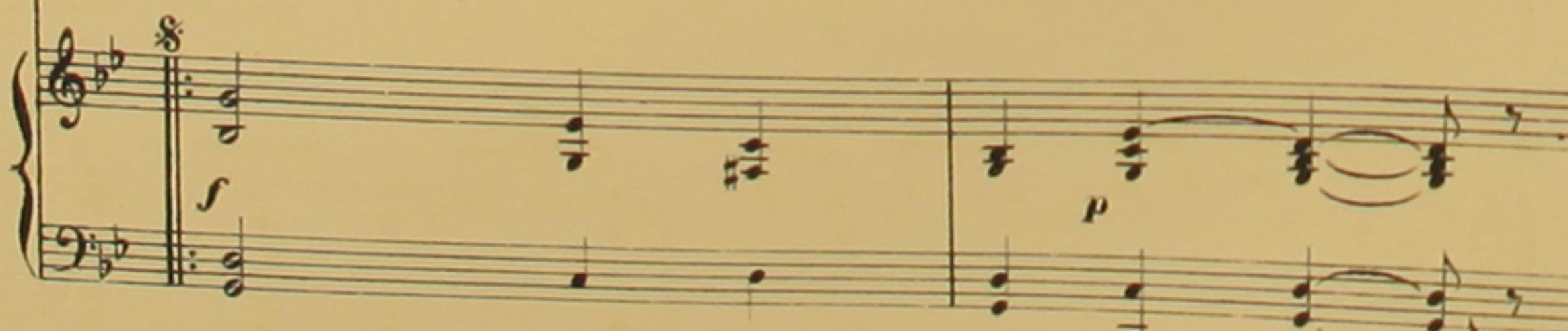
Piano.

Bri-
Nel

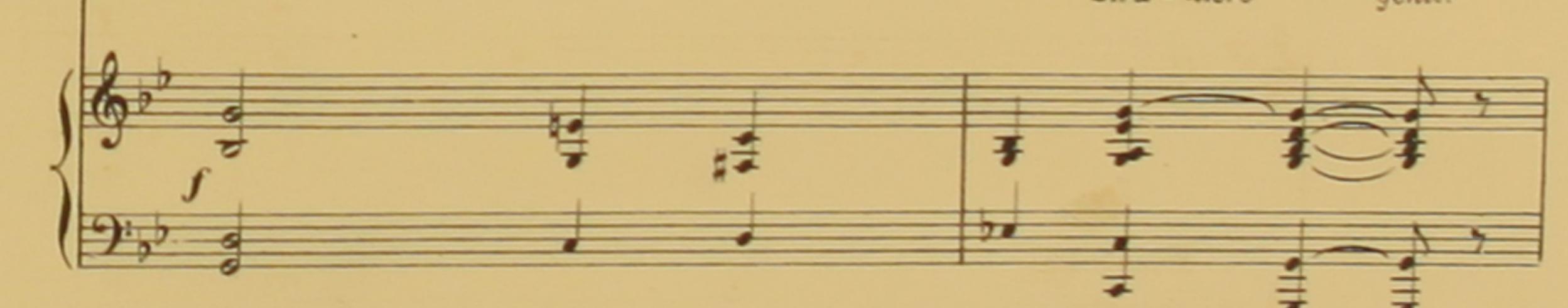

pp
No - tre ra - ce
Si - len - ti!

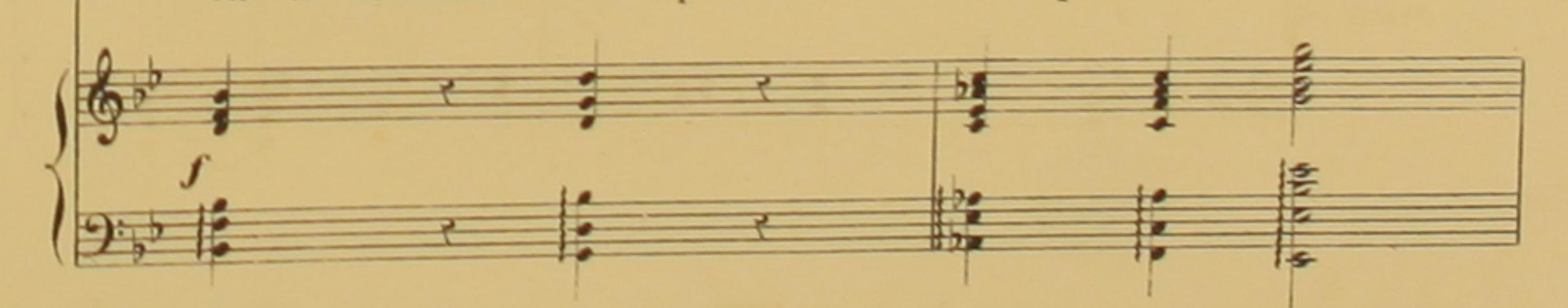

գա - ժան ան - զութ քըրդի սոն ըն - կանք
sons le joug cru - el du Kur - de ra - pa - ce!
tur - pe gio - go di stra - nere gen - ti,

սան ըն - կանք
Kur - de ra - pace.
Stra - nere genti!

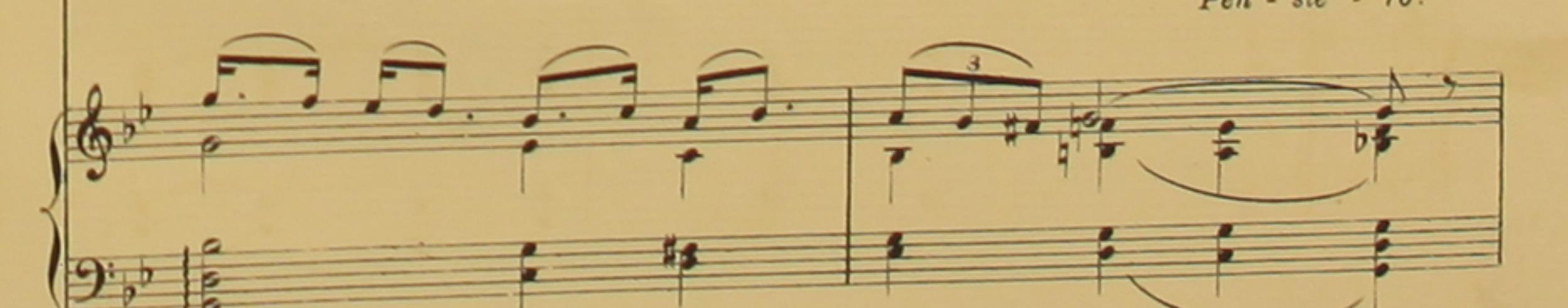

Քա - նի խո - նարն զը - լուխ տը - լինք զայ - լե - րին
Ils nous dé - vo - rent, sem - bla - bles à des loups.
Vit - ti me schiave di spie - ta - to im - pe - ro

Այս - քան ծանը բե - ռը զը - ռին մեր զը - ռին
Et nous font mou - rir sous leurs coups!
Do - ve si stirug - ge l'a - ni - ma e il pen - sie - ro.

pp
Sous leurs coups!
Pen - sie - ro!

31827

U - jù - pù - nù - pù - pù - pù - pù - qù - qù - qù - qù
 Et nous font mou - rir sons leurs coups!
 Do - ve si strug - ge Pa - ni - ma e il pen - sie - ro.

p

pp

sù - pù - qù - qù
 Sous leurs coups!
 Pen - sie - ro!

Allegro energico.

zù - pù - pù - gù - gù
 Al - lons de - bout! mes a - mis, mon - trez au
 Su dun - que u - na - ni mi, o genti ar-

f

f

Allegro energico.

qù - de, zù - pù - qù - pù - w - pù - nù - pù - bù - pù
 mon - de, Que nous a - vons de nos ai - nés
 me - ne, L'a - ni - ma tro - vi no vello

>

>

l'à - me fé - con - de ar - di - re,
pù - bù - zù - nù - pù - bù - pù - pù
Et qu'en nos mains rien que le fer
Pri - ma che schia - vi vi - ve - re

f

ff

Rit molto. Tempo.

nù - sù - qù - qù
 d'u - ne charrue, Ah!
 in ca - te ne,
U - pù - pù - sù - pù - bù
Frap - pe l'im - pie
Mé - glio ci gio -
Rit molto.
Tempo.

qù - zù - nù - gù - gù
 à nos pieds et le tue,
 va li - be - ri mo - rire!
U - pù - pù - sù - pù - bù
Frap - pe l'im - pie
Mé - glio ci gio

Pour les couplets Rit. Pour finir Rit.

qù - zù - nù - gù - gù
 à nos pieds et le tue!
 va li - be - ri mo - rire!

Rit. Rit.

KILIKIA

(CILICIE)

CHANSON POPULAIRE ARMÉNIENNE

Կիլիկիա

transcrite par L. ECHIASARIAN

harmonisée par E. REYER

2
 ինչո՞վ են նրանք մեզ տիրելու արժանի, Qui donc êtes-vous, rudes montagnards,
 նորանք մարդ չեն, այլ լեռնական վայրենի. Pour nous asservir à vos instincts pillards!
 Մերն է ձիքը, մերն է ուսում ու հանձար, À nous la gloire et le travail et le génie,
 Մերն է հողը, մենք ենք նորա տէրն արդար. À nous le sol de l'Arménie!
 Հերի՛ք ելնե՛նք եւայլն:

Allons debout, etc.

3
 Մենք եղբայրներ ունինք հեռու տեղերու, O frères, qui vivez sous des cieux cléments,
 Նոքա մեր վրայ լըսիկ արցունք են թափում. Venez nous aider à sortir des tourments!
 Զե՞ն խնայիլ, թեւ ու թիկունք կը հասնին, Frères, venez! le but est haut et l'œuvre est
 Շուտով կը դան, կը միանան սուրբ գործին: [sainte
 Ետ տան, կը միանան սուրբ գործին:
 Հերի՛ք, ելնենք, ցոյց տանք եւայլն:

Allons debout, etc.

2
 Alberga dunque il petto alme d'ignavi?
 Armenia dunque fia patria di schiavi?
 Nostro del genio l'ardito volo,
 Nostro d'Armenia libero il suolo
 Su dunque unanimi, o genti Armene....

3
 Fratelli d'altre terre, deh v'assaglia
 Pietà di chi s'appresta alla battaglia!
 L'opra vi sproni all' immortale onore
 Sperdere dalla terra ogni oppressore!
 Su dunque, unanimi, o genti Armene...

Andante. *p*

CHANT.

brrp pp pwa-ni-kun qra - nkp - n pl - nnj, b.
 Quand sou - ri - ra dans le ciel bleu Le
 Quan - do ri - da al ci - el tur-chi - no, Pri -
 Andante. Epn bop say - buñ ḡp - hep ky - co eb

PIANO.

p Staccato.

Crescendo

brrp brrp - kwa - mra - al - ma - qra - nq - b.
 beau prin - temps, sai - son bē - nie, Ra - me - nant
 ma - ve - ra, al - ma sta - gion, E con l'al -
 uep epi - կրեք ricaz - ma օրա - մը թէ - հզէ e/
Stacc.

f

qra - nq - b. brrp qra - l̄t brrp e - w -
 dans son char de feu, Quel - que bon - heur pour
 li - to di - vi - no Re - chi pa - ce, Ar -
 kune uep 8/p - ue ki - o epn nra - de iop kax

12

Rit. Dim. A tempo.

gəpbi
l'Ar - mé - ni - e; Quand cha - que bos - quet chan - te
me- nia, a te; Quan-do il bos - co é un' ar - mo
Rit. o - me. A Tempo. չա - յարն ս ծան գա -

Rit. Dim. p

նայ, bLP որ ծա - ռերն հազ - նին մե - րեւ օան
ra Le doux chant de la tour - te - rel - le, Je
ni-a, Quan - do l'al - ma է tut ta a mor, Te, Ci
սա epб - oh յա - ըըրն լակ Rit. հսկու մե թել յան
tr tr

A Tempo.

կամ աես - սել զիս vou - drais voir
li - cia, o pa-tria Ki - li - ki - a, Pa - trie ai
A Tempo. կամ մե կել շու տի - սա, Ri-oe - de - re - io
F. F.

մե - սուր ա - ղա շան - կամ սես - սել զիս
spe - ro al que bel - le Je vou - drais voir
e - myp ա - lor! Te, Ci - li - cia, o pa-tria
շան - կամ մե - կել յան

Տեսի դաշտերն Ոնուրիոյ,
Լեռն Լիբանան եւ իւր մայրեր .
Տեսի զերկինս Իտալիոյ ,
Վենետիկ եւ իւր կոնտոլներ :
Կղզի նման չիք մեր կիպրեայ ,
Եւ ոչ մէկ վայր է արդարեւ .
Ճանկամ տեսնել զիմ կիլիկեա ,
Աշխարհ որ ինձ ետուր արեւ :

J'ai vu les cèdres du Liban
Et de Ourioh j'ai vu la plaine
J'ai vu le ciel éblouissant
De l'Italie et de l'Ukraine.
Mais partout ma voix murmura
Songeant à l'absence cruelle
Je voudrai voir Kilikia ;
Patrie aimée autant que belle.

Հասակ մը կայ մեր կենաց մէջ .
Ուր ամենայն իղձ կ'աւարտի .
Հասակ մը ուր հէգին ի տենչ .
Յիշատակաց իւր կարօտի :
Յորթամ քնարս իմ ցրտանայ ,
Սիրոյն տալով վերջին բարեւ .
Երթամ ննջիլ յիմ կիլիկիա :
Աշխարհ որ ինձ ետուր արեւ :

Il est un âge où l'on oublie
Tous les doux plaisirs de l'amour
Qui tant charmèrent notre vie:
Triste déclin d'un si beau jour.
Pour moi pas de vaine tristesse,
Mon amour point ne périra
Car j'ai consacré ma tendresse
A ma patrie Kilikia.

Già del Libano i cedreti,
Già d'Ourioh veduto ho il pian,
Vidi Italia, almo giardino,
Vidi l'arso suolo Ircan ;
Ma te chiama il mio saluto,
Nell'assenza e nel dolor,
Te, Cilicia, o ben perduto,
Dolce patria, immenso amor !

Passan gli anni e il core oblia
Ogni ebbrezza, ogni martir.
E del tempo in su le pennè
Volan lacrime e sospir.
Ma un ricordo ho scritto in petto
D'ogni tempo vincitor,
È il tuo nome, il santo affetto
Per te, o patria del mio cor !

HAIRIK

(PETIT PÈRE)

CHANSON POPULAIRE ARMÉNIENNE

ՀԱՅՐԻԿ

transcrite par L. EGHIASARIAN

harmonisée par CH. BORDES

Andantino.

CHANT.

Andantino.

Bri - se douce et ca - res - sante,
Dol - ce brez - za de sper - tina,

Qui fro - le nos fronts en pas- sant.
Sois ter-

rible et sois mé - chante,
l'a li to in tem - pe-sta,

CHANT.

ou - ra - gan. Sain - te mar, O mer sans tu mar.

li - mi - tes, A - gi - te tes flots fu - ri -

sen - sa con - jini, Spin - gii flut - ti fi - no al.

u'br eux. Ah! Ah ciel. Ah

Rall. Dim.

u'br Ah! Hah - rik, Hah - rik, Hah - rik!

Più lento.

pp

ll'ru, Zaw - phq Zaw Zaw - phq ll'ru Zaw
 Ah! Hai - rik, djan Hai - rik, Ah! Hai -
 Ah Hah - rik djan Hah - rik Ah Hah

Dim. Rall.

phq Zaw - phq Zaw - phq phq - zhp eau - dhp
 rik, Hai - rik, Hai - rik! Souf-fle, vent, souf
 rik Hah - rik Hah - rik. Sof-fia, ven - to,
 Rall

jupq - nupr sonq, nup - ehp b - lkp w - lkp
 flez tem - petes, qui fai - tes la mer é - cu -
 tu, bu - fe - ra, Che - scon - vol - gi tut - te il

uhr, phq - lkp eau - dhp jupq - nupr sonq nup - ehp
 mer, Va-gues, re - dres - sez vos crêtes, Ac - cou -
 mar, Spin - gi l'on - de su la ter - ra, Cor - ri il

31827

rez pour tout dé-vas - ter. Saintemer, 6 mer
 mon - do a de - vas - tar. E tu ma - re,

u - lkp m - lkp - uhp qn - hqph phq - phq
 a - g - i - te tes
 sans li - mi - tes, Spin - gi i flut - ti
 tu mar sen - za con - fini,

u - h - u - lkp u - l - w - u - gkp
 flots é - cu - mants. Ah! Zaw - phq Zaw
 fi - no al ciel. Ah! Hai - rik, djan
 Ah! Hai - rik, djan

Rall. > >

rik ! Ah ! Haï - rik, djan Haï - rik,
rik, Ah ! Haï - rik, djan Haï - rik,

Rall.

Ah ! Haï - rik, Haï - rik, Haï - rik.
Ah ! Haï - rik, Haï - rik, Haï - rik.

3

3

Բանակալից օգնեցէք
Զեր ծոց հանգչի յաւիտեան .
Փայլուն աստղեր զարդարեցէք
Անմեղնելուն գերեզման

Ա'լո, հայրիկ ջան հայրիկ
Ա'լո, հայրիկ, հայրիկ, հայրիկ .

Du tyran fier et farouche,
Délivrez-nous à jamais
Et lui préparez sa couche
Au plus profond de vos retrats.
Dans les cieux, brillez, douces étoiles,
Sur les tombeaux de nos aïeux.
Ah ! Haïrik, djan Haïrik
Ah ! Haïrik, Haïrik, Haïrik.

3

Da tiranni empi, feroci,
Salva sia l'umanità,
E salutin gli astri e il sole
La nascente libertà !
E tu mare, e tu mar senza confini
Spingi i flutti sino al ciel.
Ah ! Haïrik, djan Haïrik
Ah ! Haïrik, Haïrik, Haïrik

ZIM GUELKHINE

MÉLODIE POPULAIRE ARMÉNIENNE

ԶԻՄ ԳՈՒԼԽՆԵ

transcrite et harmonisée
L. A. BOURGAULT DUCOURRAY

Andantino.

CHANT.

PIANO.

Poco rit.

Andantino.

A tempo.

Չի՞ զի - լի թա - պին կի-ամաւ, Դէս, խա - սա
Je te don - nerai le col-lier de mon cou, Va cher-cher
Le mie per - le ti da - rò Se il mio a-

A tempo.

p

Ճամ պին ի ծո - գին . Չի՞ զի - լի թա - պին կի-ամաւ, Դէս, խա - սա
dans la mer l'an-neau d'or. Je te don - nerai le col-lier
nel - lo sai tro - var. Le mie per - le ti da -

maf, l'au - nua - daud pblu p dn - q. Oui, je
 de mon cou, Va cher-cher dans la mer l'an-neau d'or. . . Oui, je
 ro. Se il mio a - nel - lo sai tro - var. Son, - è

 suis l'un des bai - gneurs, Mais point n'i - rai dans la
 ve - ro, pesca - tor, Ma non co' pe - scare in

 mer, Oui, je suis l'un des bai - gneurs, Mais point
 mar. Son, - è - vo - ro, pe sca - tor, Ma non

 n'i - rai dans la mer. J'ai ma bien ai - mée,
 vo' pe - scare in mar. Ho ne - glio - chi ed

m - u - p - b - u - p - b - u - m - u - p - b - u - b - u -
 O mon cœur, beau ro - sier de mon jar - din. J'ai
 ho - nel cor, La fan - cial - la del mio a - mor. Ho

 ma bien ai - mée, O mon cœur, beau ro - sier de mon jar -
 negli oc - chi ed ho nel cor, La fan - cial - la del mio a

 Suivez.

 din.

 Poco rit

 A tempo.
 q - b - u - m - p - l - u - n - q - b - u - m - p - l - u -
 Je te don - ne-rai les per-les de mon front, Vacher-cher
 La col - la - na ti da - ro, Se il mio a
 A tempo.

dans la mer l'an-neau d'or.
 Je te don - ne - rai les per-les
 La col - la - na ti da -
 n'i rai dans la mer.
 J'ai ma bien ai - mée,
 pe - scare in mar.
 Ho ne - glio chi ed
 de monfront,Vacher-cher dans la mer l'an-neau d'or. — Oui, je
 ro Se il mio a-nel - lo sai - tro - var Son, è
 suis l'un des bai - gneurs, Mais point n'i - rai dans la
 re - ro, pes - ca - tor, Ma non vo' pes - ca - re in
 mer. Oui je suis l'un des bai - gneurs, Mais point
 mar. Son è - re - ro, pes - ca - tor Ma non

bwp al - uhp bwp
 n'i rai dans la mer. J'ai ma bien ai - mée,
 do' pe - scare in mar. Ho ne - glio chi ed
 al - uhp bwp bwp al - uhp bwp
 O mon cœur, beau ro - sier de mon jar - din. J'ai
 ho - nel cor, La fan - ciul - la del mio a - mor. Ho
 ma bien ai - mée, O mon cœur, beau ro - sier de mon jar - din.
 ne glio chi ed ho nel cor, La fan - ciul - la del mio a - mor.
 3
 4
 4
 Il mio cinto t'offro in don
 Se il mio anello....
 Una treccia t'offro
 Se il mio anello....

BOÏD BARTSR

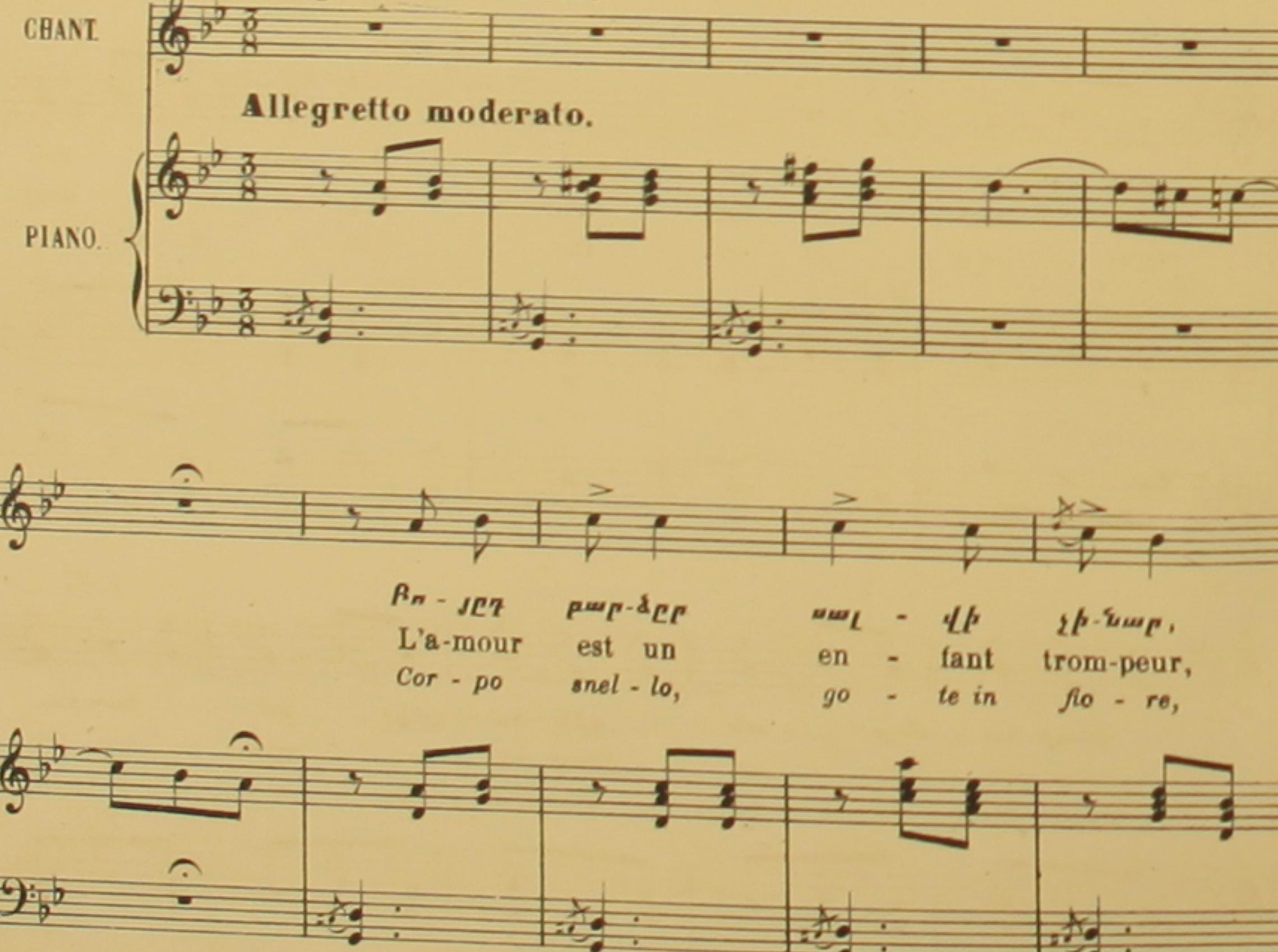
CHANSON DE DANSE ARMÉNIENNE

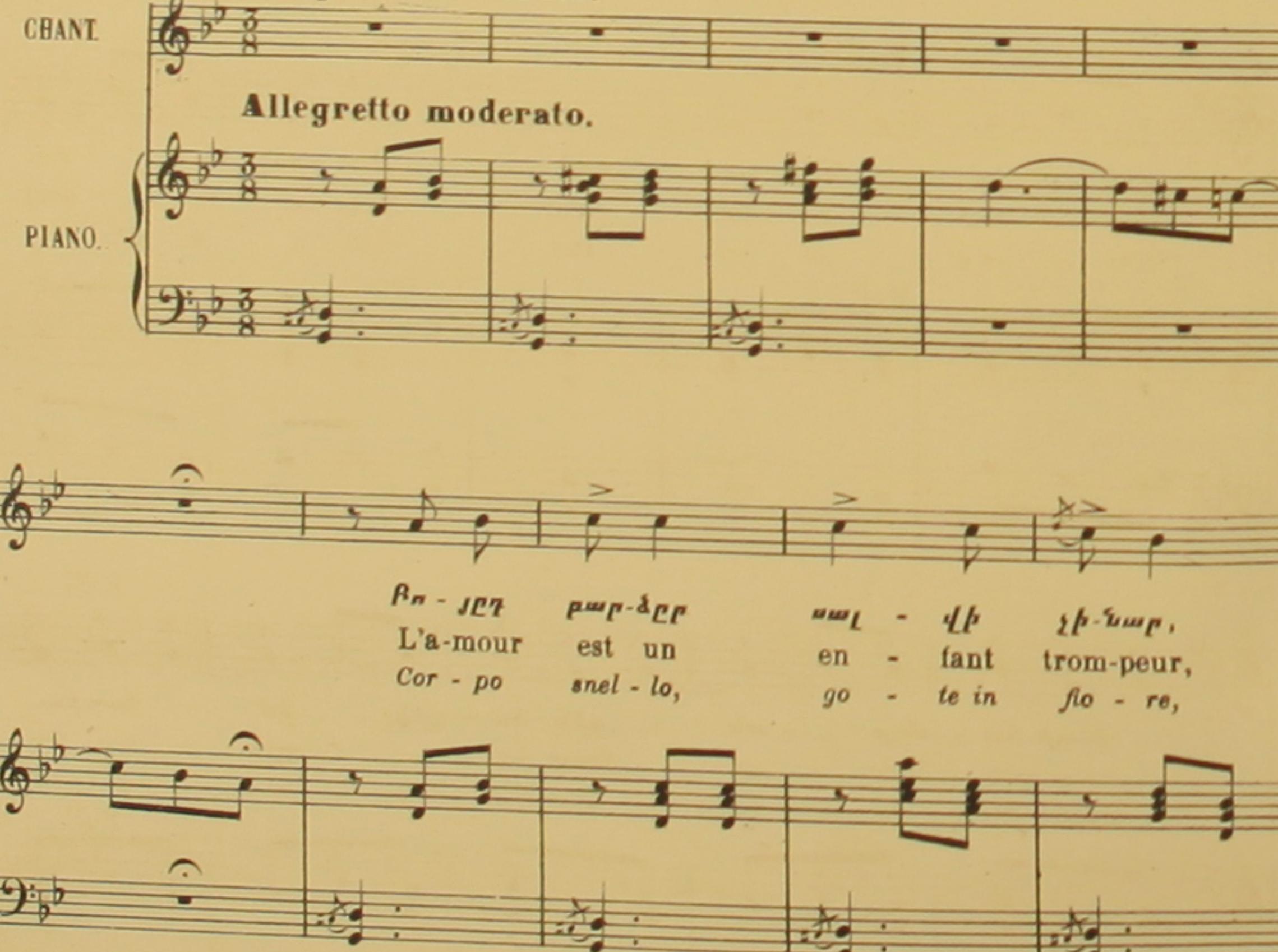
ԲՈՅԴ ԲԱՐՏՏՐ

transcrite par L. EGHIASARIAN

harmonisée par J.B. WECKERLIN

Allegretto moderato.

CHANT.

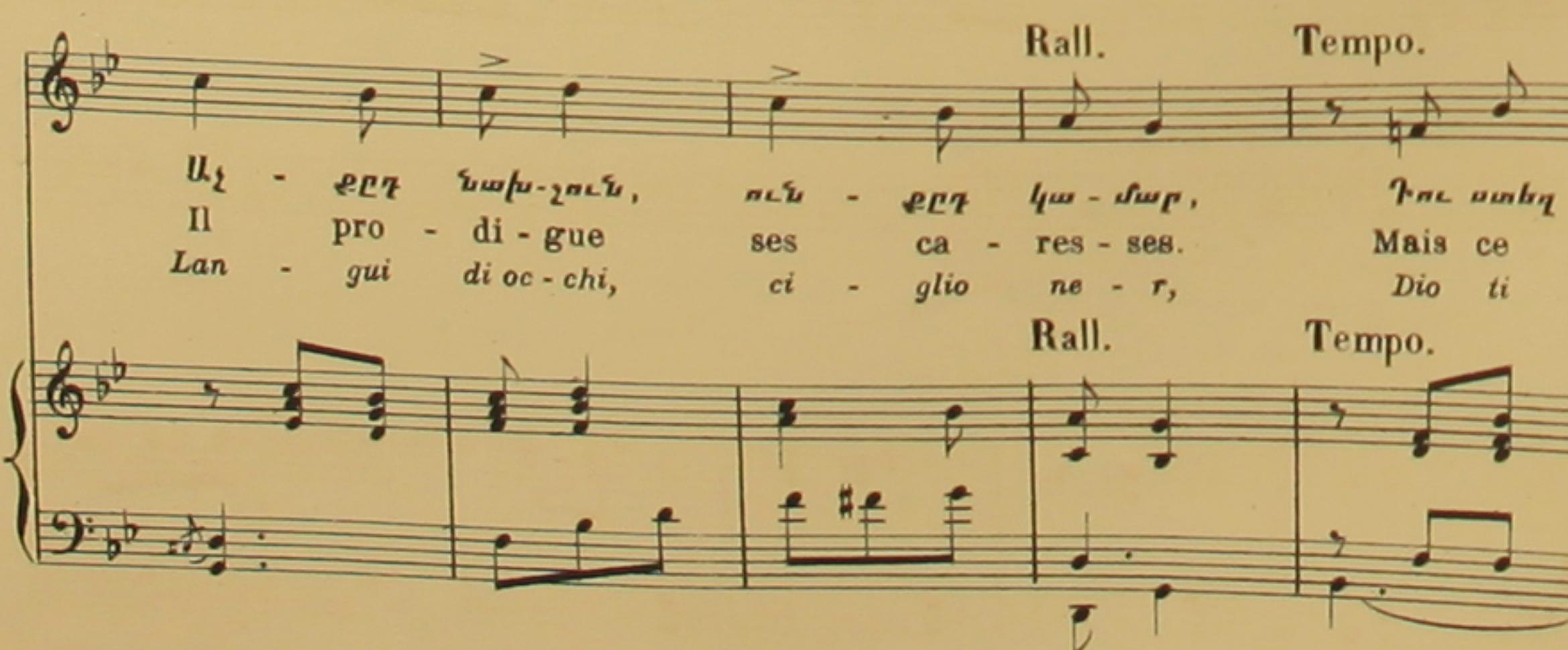
PIANO.

L'a-mour est un en - fant trom-peur,
Cor - po snel - lo, go - te in flo - re,

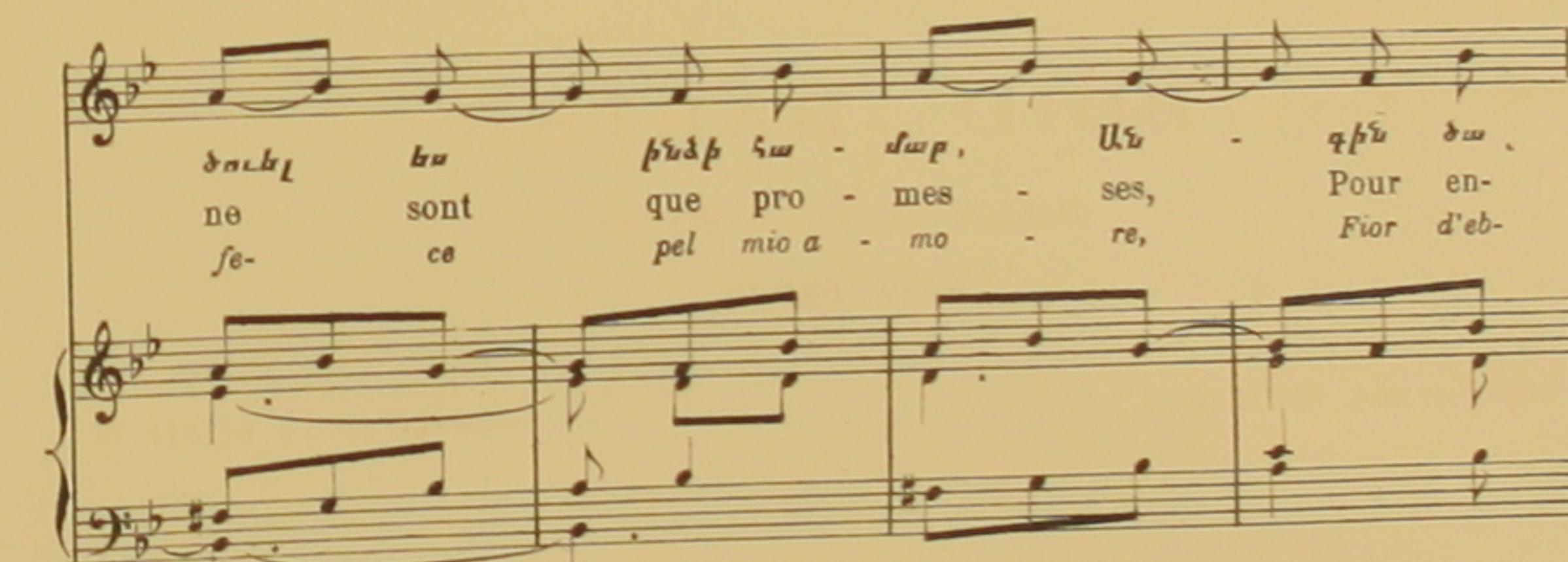
Rall. Tempo.

Il pro - di - gue ses ca - res - ses. Mais ce
Lan - guì di oc - chi, ci - glio ne - r, Dio ti

Rall. Tempo.

թուել ես ինձ հա - մար, Ազ - գին ծա .
ne sont que pro - mes - ses, Pour en -
se - ce pel mio a - mo - re, Fior d'eb-

Rall. Tempo.

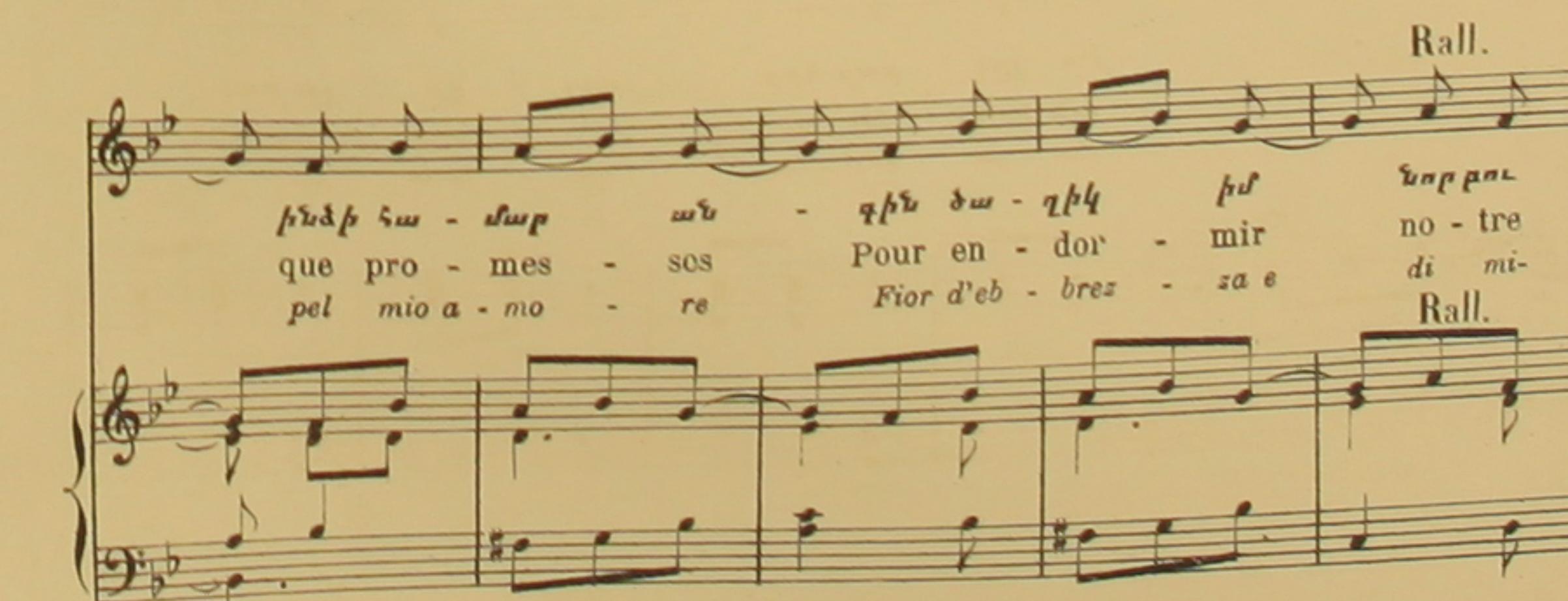
դիմ ին բու - սած: Դուստր կա - սա .
dor - mir no - tre cœur. Mais ce ne sont
bres - za e di mi - ster. Dio ti se - ce

Rall. Tempo.

Rall.

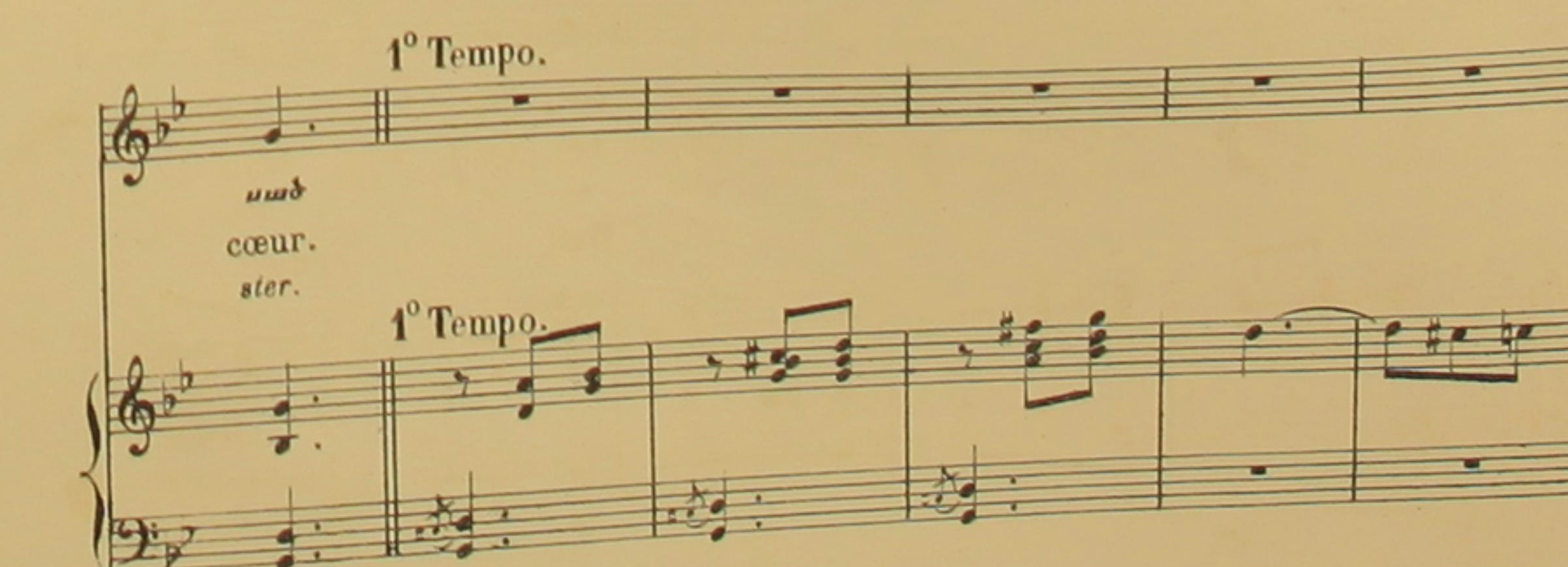
ինձ հա - մար ան - զին ծա - զի ին նո - ր
que pro - mes - ses Pour en - dor - mir no - tre
pel mio a - mo - re Fior d'eb - brez - za e di mi -
Rall.

1° Tempo.

սած
cœur.
ster.

1° Tempo.

Qui-j-uLT uL-dmN t dmp - dm-pb,
En ce doux et char - mant sé - jour,
Di tue go - te il ro - seo in can - to,

Que crai - gnez - vous, coeurs re - bel - les?
A quoi
Sem - pre, Sem - pre io vo' se - de - r, Sen - za
Rall. Tempo.

qL b
sert d'être aus - si bel - les, Si vous
te m'uc - ci de il pian - to, Fior d'eb-

dm-pb qL b uL-pm - mab.
bnd p - qL b n'a - vez pas d'a - mour?
A quoi sert d'être
bres - sa e di mi - ster. Sen - za - te

zmp - zmp - mab - lmp uL - qhn dm-pb qd
aus - si bel - les si vous n'a - vez
m'uc - ci de il pian - to Fior d'eb - brez - za e

uL-pm - mab,
pas d'a - mour?
di mi - ster.
Rall. 1° Tempo.

bpp phq mab - mab
L'amour vient a - vec le
or ch'io scor - si il tuo bel

Rall.
prin-temps, Deh con - ce - di al mio pia - ce - r.
Rall.

Tempo.

Et quand les fleurs sont é - clo - ses,
Un tuo ba - cio, un tuo sor - ri - so,

Rall.

Il fuit de - vant les au - tans.
Fior d'eb - brez - za e di mi - ster.

Rall.

Tempo.

Et quand les fleurs sont é - clo - ses.
Un tuo ba - cio, un tuo sor - ri - so,

Tempo.

Il fuit de - vant les au - tans.
Fior d'eb - brez - za e di mi - ster.

Rall.

BERCEUSE

CHANSON POPULAIRE ARMÉNIENNE

ՕՐՈՐՈՑԻ ԵՐԱՔ

Poésie de
GAMAR - KATHIBAtranscrite et harmonisée par
G. A. KASATCHENKOAndante.
CHANT.

U - րի իւ առ - եակ
Ros - si-gnol jo - li -
Dol - ce u - si - gno - lo

Andante.
PIANO.

Թողարակ մէ րին,
viens ma voix t'in - vite,
sen - ti una pre - ghiera,
A ber - cer mon fils,
Vie - ni al mi o bim - bo

ար - դիս - տի - րին,
Il s'en-dort viens vite.
con la tua can - son
Non! re-tour - ne done,
Ei s'ad-dorme al tu - o,

p

à ton arbre en fleurs,
can-to del - ia se-ra,

Mon fils point ne veut
E non vuo - le ar - mo - ni - a

pp

de joy - eux chan-teurs.
di - li - e - to suon.

Mon fils point ne veut
E non vuo - le ar - mo - ni - a

Rall.

1° Tempo.

de joy - eux chan-teurs.
di - li - e - to suon.

Rall.

1° Tempo.

p

Quitte aus-si tes champs
Las - cia i tuoi cam - pi

p' q mi-gnonne a - lou - ette,
mi-teal - lo - do - let - ta,

o - po - p' q Pour char - mer mon fils, viens fière et co - quette;
cul - la il mu - o bim - bo, fal - lo ad - dor-men - tar;

mf

p' q Mais il pleu - re; fuis vers ton cher sil - lon.
Ma e glt pian - ge, fug - gi, fug - gi in fret - ta,

p

p' q L'en-fant point ne veut te voir, oi - sil - lon.
Se - i trop - po al le - gra per lo con - so - lar.

pp

p' q L'en-fant point ne veut te voir, oi - sil - lon.
Se - i trop po al le - gra per lo con - so - lar.

Rall.

pp

3

Թո՛ղ դու տատրակիկ, քու ձազն ու բունը,
Վուլույով տըլիս բեր անուշ քունը.
Բայց նա լալիս է. տատրակիկ, մի՛ դալ
իմ որդին չուզէ սըգաւոր դառնալ:

3

Ah ! viens toute blanche et belle
Endors mon enfant, tendre tourterelle,
Las ! des larmes coulent de ces beaux yeux,
Mon fils point ne veut de chants amoureux !

4

Կալալակ՝ ճարպիկ, դող, արծաթաէր,
Շահի զրուցով որդուս քունը բեր.
Բայց նա լալիս է, կալալակ, մի՛ դալ
իմ որդին չուզէ սովոր դառնալ:

4

Alors à ton tour, noire pie voleuse
Conte à mon enfant richesses audacieuses
Trésors d'Orient!... Mais il pleure encore
Mon fils point ne veut de tes monceaux d'or.

5

Թո՛ղ որսըդ, արի՛ քաջասիրտ բազէ,
Տո՞ւ երգը գուցէ իմ որդին կ'ուզէ. . .
Բազէն որ եկա՞ որդիս լըսեցաւ,
Ռեզմի երգերի ձայնով քընեցաւ.

5

Viens noble faucon, Viens donc et lui chante
De vaillants guerriers l'histoire émouvante
Et l'enfant charmé s'endort dans mes bras,
Sa chanson sera celle des Combats !

3

Lascia in tuo nido tortorella, e al figlio
Reca il sonno e la pace del tuo cor!
Ahimè! brilla di lacrime il suo ciglio....
Egli non ama la canzon d'amor!

4

E tu pur, ladragazza, d'oriente
Porta radiose gemme come il sol....
Ma... il bimbo mio la voce tua non sente,
Ricchi tesori il bimbo mio non vuol!

5

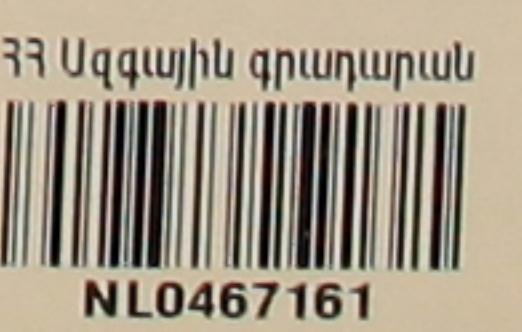
Vieni tu, o falco, e cantagli la guerra,
La grande storia dell' umanità:
E il mio limbo s'addorme in su la terra,
Sognando il canto della libertà!

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
Ազգային
Գրադարան
ԶՈՒՄ ԱՊՐ. 1950
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0467161

414

renonu